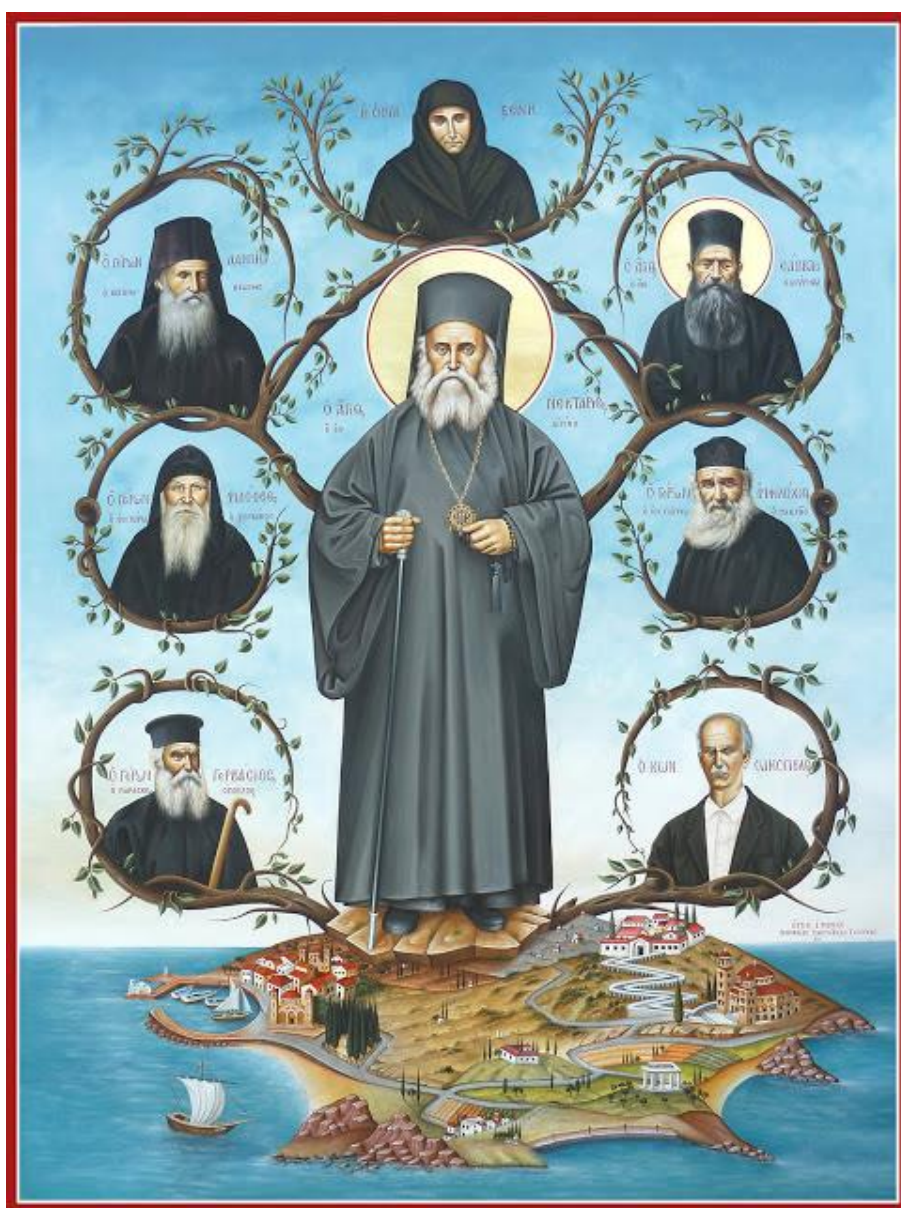

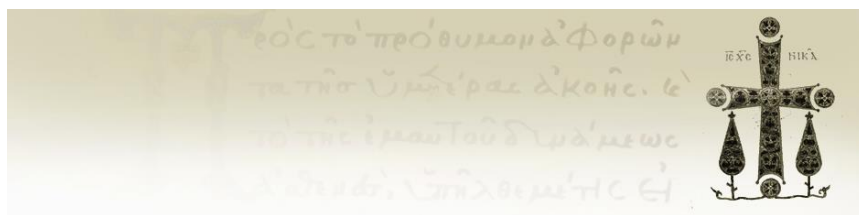
**Pravoslavná církevní obec
při chrámu sv. Václava v Brně**

Přednáška

**„Svatý divotvůrce Nektários Eginský:
Život, dílo a zázračná uzdravení“
(1846 – 1920)**

Michal Dvořáček

Tropar, hlas 1.

Výhonek Silivrie a ochránce Eginy, který se zjevil
v posledních letech, Nektária, ryzího přítele ctností
uctěme, věřící, jako bohabojného služebníka Kristova.

Neboť skýtá rozličná uzdravení všem, kteří zbožně
volají: Sláva Kristu, jenž tě oslavil, sláva Tomu, jenž
daroval ti moc činit zázraky, sláva Tomu, jenž podává
skrze tebe hojná uzdravení.

Kondak, hlas 4.

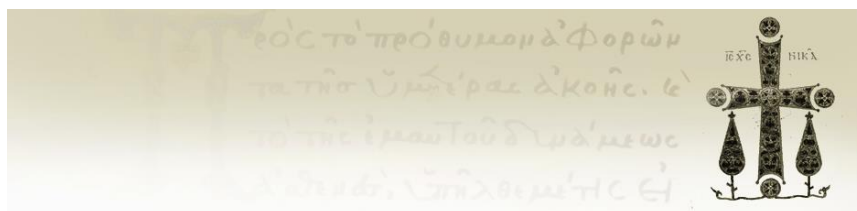
V radosti srdce opěvujme nově rozzářenou hvězdu
Pravoslaví a nově zbudovanou hradbu Církve, neboť
byla oslavena působením Ducha, jenž skrze hojnou
blahodat' skýtá uzdravení všem, kdož volají:

Raduj se, Otče Nektárie!

Obsah

PŘEDNÁŠKA „SVATÝ DIVOTVŮRCE NEKTÁRIOS EGINSKÝ: ŽIVOT, DÍLO A ZÁZRAČNÁ UZDRAVENÍ“ (1846 – 1920)	1
TROPAR, HLAS 1.	2
KONDAK, HLAS 4.	2
OBSAH	3
UVEDENÍ DO TÉMATU PŘEDNÁŠKY	5
Epilog.....	12
SVATÝ NEKTÁRIOS, VELKÝ DUCHOVNÍ PASTÝŘ A DOKONALÝ VZOR KŘESŤANSKÝCH CTNOSTÍ.....	14
LÁSKA SVATÉHO NEKTÁRIA K MNIŠSTVÍ A JEHO ÚČAST V TEOLOGII A ŽIVOTĚ MNICHŮ	18
ZÁZRAČNÁ UZDRAVENÍ NA PŘÍMLUVY SV. NEKTÁRIA UZDRAVENÍ ZHOUBNÉHO NÁDORU STARCE NEKTÁRIA (VITALISE, †2018)	25
Podivuhodné události ze života starce Nektária (Vitalise).....	28
Doslov	29
PŘÍHODA ZE ŽIVOTA STARCE FILOTHEA ZERVAKOSE	30
ZÁZRAČNÉ UZDRAVENÍ KVADRUPLGIKA STAVROSE KALKANDISE (†1996)	32
OSOBNÍ SVĚDECTVÍ JEDNOHO PRAVOSLAVNÉHO KŘESŤANA O ZÁZRACÍCH A ZJEVENÍCH SVATÉHO NEKTÁRIA.....	43
První zázračná příhoda	45
Druhá zázračná příhoda.....	47
Moji drazí čeští bratři,.....	50

PŘEHLED LITERÁRNÍHO DÍLA SV. NEKTÁRIA.....	51
1) Z pobytu sv. Nektária v Egyptě (1885–1890)	51
2) Z období jeho kazatelské aktivity (1892–1894).....	52
3) Z období jeho působení ve funkci ředitele Církevní školy Bratří Rizariových (1894–1908).....	52
4) Různě publikované studie sv. Nektária	53
5) Z období jeho igumenství v monastýru Sv. Trojice na Egině (1908–1920)	54
6) Díla vydaná po zesnutí sv. Nektária	54
7) Nevydané dílo sv. Nektária	54
UKÁZKY BÁSNICKÉHO DÍLA SV. NEKTÁRIA EGINSKÉHO.....	57
Přesvaté Bohorodici	57
Agní Parthéne Déspina	59
HLAVNÍ BIBLIOGRAFICKÉ PRAMENY:	60
DALŠÍ UŽITEČNÉ ZDROJE:	61
Dříve zveřejněná poučení k tématu:.....	61
Facebook „Pravoslavný křesťan“:	61
Ke stažení:	62

Uvedení do tématu přednášky

Velký učitel. Přední teolog. Milovník pravdy. Neúnavný pracovník na nivě spásy. Vzor pastýře a pedagoga. Obětavý duchovník. Duchonosný otec. Podpora Církve... To jsou jen některé z hlavních charakteristik tohoto podivuhodného Božího světce, jemuž jsme zasvětili naše skromné pojednání.

„Svatý Nektários se vpravdě narodil, aby se stal *filosofem* v *Kristu*, neboť se narodil jako učitel celého lidství.“¹

Těmito slovy chválí a uctívají svatého otce našeho Nektária, eginského divotvůrce a pentapolského metropolitu, ti, kteří pochopili hloubku jeho svatosti, šíří jeho poznání a nezměrnost jeho zázračného působení, které se vylévá jako nějaký sladký nektar na ty, kteří se k němu s vírou utíkají.

V jeho osobě pokračuje podle soudobých badatelů, teologů, ale též jeho následovníků a ctitelů „tradice svatých Otců a ekumenických učitelů“². Svatý Nektários se podle pravoslavných křesťanů stal jejich vlastním *průvodcem* na této pravoslavné cestě životem.

Připomeňme si však ještě jednou k našemu duchovnímu užítku genezi všech hlavních událostí a osob, které jsou se životem svatého Nektária spjaty. A pohledme také naším duchovním zrakem na místa, s nimiž byl světec v podmínkách tohoto pozemského světa svázán.

Byl to zpočátku řecký Epirus, odkud pocházel jeho otec.

Dále thrácká „Silivrie“, kam se přestěhovala jeho rodina, aby našla vhodnější podmínky k obživě. A právě zde se světec, malý Anastásios, narodil.

¹ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Χ. Β.: *Η ποιμαντική Θεολογία του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως. Πράξη και Θεωρία*. Αθήνα 2014, s. 21.

² Tamtéž, s. 21.

Jak známo, svatý Nektários se narodil 1. října roku 1846 v Silivrii ve východní části Thrákie, která je dnes provincií Istanbulu v Turecku a nachází se při pobřeží Mramorového moře. Podle statistik osmanské populace z roku 1914 měla Silivrie celkem 16 tis. obyvatel, z nichž více než 10 tis. bylo řecké národnosti.

Jelikož v té době prožívala rodina těžkou životní situaci a dostala se do chudoby, odešel svatý Nektários, jako páté z šesti dětí Demosthéna a Marie, do hlavního města tehdy ještě Osmanské říše, čili do Konstantinopole, aby dílem svých rukou přispěl svým rodičům na obživu a ulehčil jim od těžkého živobytí.

Již v dobách Byzantské říše byla tehdejší Konstantinopol³, její hlavní město, důležitou obchodní křižovatkou a bránou Orientu. Dnešní Istanbul (z řeckého slova Konstantinopol⁴ čili „εις τῆν πόλιν“, tj. „do Města“) je s více než 14 miliony obyvatel největším městem Turecka. Je stále sídlem Ekumenického patriarchátu a na jeho území se nacházejí i pravoslavní křesťané jiné než řecké národnosti. Podle neoficiálních zpráv žije v dnešním Turecku, zejména v oblasti Pontu, také stále ještě mnoho tzv. kryptokřesťanů.⁵

V době svatého Nektária žilo v hlavním městě bývalé Osmanské říše více než 200 tis. Řeků.

V Konstantinopoli začal mladý Anastásios pracovat pod vedením jednoho velmi přísného, ba až krutého majitele firmy na zpracování tabáku. Z této doby jsou nám známy dojemné příběhy ze života světce, který nejenže nedostával za svou práci náležitou odměnu, ale bylo s ním také špatně zacházeno. Naštěstí Bůh svého služebníka Anastásia nikdy neopustil a seslal mu do cesty dobré křesťany, kteří mladému světci ve chvílích nejtěžších zásadně pomohli. Netřeba dodávat, že svatý Nektários byl od malička veden touhou a láskou po Bohu, který se stal jeho jedinou a věčnou útěchou.

³ Mezi obyčejnými Turky se rozšířil dnešní název města – Istanbul. Do roku 1930 se však město oficiálně nazývalo *Kostantiniyye* a zahraniční státy stále město nazývaly jako Konstantinopol. Teprve až v roce 1930 bylo město oficiálně přejmenováno na Istanbul a bylo rozhodnuto, že dopisy adresované do Konstantinopole budou skartovány.

⁴ „Konstantinopol“ byl až do roku 1922 skutečným hlavním „Městem“ celého řeckého národa. Tuto roli zastával již od svého založení na počátku 4. století před naším letopočtem. Počet Řeků obývajících hlavní město tehdejší Osmanské říše neustále rostl, takže v roce 1860 dosáhla až 200 tis. osob. (Internetový odkaz: <https://mikrasiatis.gr/oi-ellines-tis-konstantinoupolis-peri-ta-mesa-tou-19ou-aiona/>)

⁵ Podle zpráv v řeckém tisku, vycházejícím také ze zkušeností a cest mnoha Řeků do země svých předků, zejména do Pontu, se objevují dojemná svědectví o dnešních obyvatelích Turecka, kteří hovoří dokonce o svých křesťanských zvycích, např. o slavení svátků Paschy, Zesnutí Přesv. Bohorodice, ale také o přípravě chleba, který pontské ženy před pečením vždy přezehnají znamením kříže. (Internetový odkaz: <http://www.pontos-news.gr/article/8422/oi-kryptohristianoι-kai-i-zoi-toys-stin-toyrkia/>)

V hlavním městě Osmanské říše strávil mladý Anastásios sedm let svého života. Během této doby se živil jak manuální prací, ale stal se také vychovatelem dětí ve škole Přesvatého Hrobu (Páně), který měl tehdy svoji pobočku i v Konstantinopoli. A právě zde se zrodila i jeho láska k poznání a začala se zde rýsovat i jeho pozdější dráha pedagogická a spisovatelská. Především ta spisovatelská začala vlastně již v Konstantinopoli, kde si jako patnáctiletý žák zapisoval výroky a citace ze Svatého Písma, ze svatých církevních Otců, ze starověkých řeckých filosofů, a takto nashromážděný materiál si pak neustále přenášel s sebou a nadále jej doplňoval. Nakonec jej vydal v době svého působení na Církevní teologické škole bratří Rizariových, kde tento materiál publikoval ve dvou svazcích, z nichž druhý pojmenoval *Προθεωρία περί της Ελληνικής Φιλοσοφίας, ως προπαιδείας είς τον Χριστιανισμόν*, což je možné při absenci českého oficiálního překladu reprodukovat asi jako „Úvod do řecké filosofie jako průpravné výchově k přijetí křesťanství“⁶.

Z Konstantinopole odešel mladý, sotva dvacetiletý Anastásios na Chios, kde se stal učitelem a kde později též přijal mnišství.

Chios je pátý největší řecký ostrov na severovýchodě Egejského moře blízko pobřeží Malé Asie patřící Řecku. V roce 1770 se u ostrova strhla námořní bitva mezi Turky a Rusy. Rusové protivníka naprosto zdecimovali a smlouvou z Küçük Kaynarca si vynutili značné turecké ústupky v oblasti Černého moře, mimo jiné i svobodný průjezd Bosporem pro lodě plavící se pod ruskou vlajkou. Během řecké války za nezávislost bylo v dubnu 1822 ze 100 tis. obyvatel Chiosu okolo 90 tis. ostrovanů povražděno nebo zotročeno osmanskými Turky.⁷

Pobyt mladého Anastásia na ostrově Chios se nesl v duchu jeho duchovního zrání pod vlivem a vedením ctihodného starce Pachomia z významného byzantského monastýru Nea Moni⁸, založeném v 11. stol. císařem Konstantinem Monomachem. Nakonec sem, na Chios, převezl také svoje rodiče a sourozence, kteří zde zapustili kořeny; jeho bratr Charalambos Kefalas se zde oženil, založil vlastní početnou rodinu a později také převzal po svém bratru (Anastásiovi) funkci učitele v místní škole. Mladý Anastásios přijal na Chiosu v roce 1876 mnišství se jménem Lazar a o rok později (1877) také jerodiákonskou chirotonii,

⁶ Srov. DVOŘÁČEK, M. *Svatý Nektários Eginský, divotvůrce. Novodobý světec, významný církevní spisovatel, duchovní pastýř a obnovitel pravoslavné tradice mnišství*. Pravoslavná církevní obec v Brně, únor 2016, s. 25.

⁷ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Chios>

⁸ Viz DVOŘÁČEK, M. *Svatý Nektários Eginský, divotvůrce*, s. 5-6.

z níž vychází s novým jménem „Nektários“ podle svatého konstantinopolského patriarchy Nektária, se jménem, které ho později také všeobecně proslavilo.

Duchovně věhlasná osobnost starce Pachomia na něj silně zapůsobila, takže ještě dlouho po svém odchodu z Chiosu sv. Nektários vedl s tímto svým učitelem ve ctnostech občasnou korespondenci. Je známo, že sám sv. Nektários vždy druhé lidi povzbuzoval k mnišskému životu a mohl jim z vlastní zkušenosti říci: „Blahořečím ty, kteří svůj život zasvětili Bohu a kteří v něm žijí, pohybují se a existují. Co je v pravdě ctihodnějšího a co znamenitějšího než tento (mnišský) život; neboť on přivádí člověka do nebe.“⁹

Po několika letech strávených na Chiosu odešel sv. Nektários do Athén.

V roce 1832 řecký král Ota I. přemístil hlavní město z Nafplia do Athén. Ty měly v té době snad jen 5 až 11 tis. obyvatel, a žili tady hlavně Řekové, Arvanité, ale také Turci a Albánci. V Athénách se začaly usazovat úřady a různé instituce a s nimi i Řekové z různých částí Řecka a Malé Asie.

V Athénách završil sv. Nektários svá teologická studia (1885), během nichž sepsal mnoho článků, studií a komentářů k Písmu svatému. Odtud díky svému přátelství s Joannisem Choremisem, pocházejícím z ostrova Chios, odcestoval do Egypta. Jeho dobrodinec Choremis znal dobře tehdejšího alexandrijského patriarchu z doby, kdy byl ještě metropolitou ostrova Chios. A tak se sv. Nektários dostal až do Alexandrijského patriarchátu, kde poté sloužil více než pět let jako věrný učeník tehdejšího patriarchy Sofronia IV., který si jej ihned zamiloval jako svého syna. V Alexandrijském patriarchátu zastával funkci patriaršího tajemníka a současně církevního učitele a kazatele. Zde se také v patriarším monastýru sv. Sávy (Osvíceného) stal v roce 1886 knězem a posléze, ve svých čtyřiceti třech letech, v roce 1889 biskupem – titulárním metropolitou lybijského města Pentapolis se sídlem v Káhiře.

Sídlem Alexandrijského patriarchátu bylo odnepaměti město „Alexandrie“ v Egyptě, založené v dubnu roku 331 př. Kr. Alexandrem Velikým v místech, kde za vlád egyptských panovníků Tutanchamona a Ramesse II. stával námořní přístav pro obchod s egejskou oblastí. Počátek obnovy Alexandrie je spjat s osobou osmanského místokrále Muhammada Alího, který potřeboval pro uskutečnění svých hospodářských reforem vybudovat na středomořském pobřeží velký přístav. Roku 1820 bylo město kanálem Mahmudiya opět spojeno s

⁹ Viz ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, Αρχιμ. (ΖΙΟΜΠΟΛΑΣ). Ο Άγιος Νεκτάριος ο Κορυφαίος και Λαοφιλής των Καιρών μας. Vyd. Π. ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΖΙΟΜΠΟΛΑΣ ΑΡΧΙΜ, 2009, s. 20–21. Rovněž viz ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Χ., Β. Εισαγωγή. In: Η Ποιμαντική Θεολογία του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως. Πράξη και Θεωρία. Επτάλοφος Α.Β.Β.Ε. Αθήνα 2014, s. 25.

Nilem; za francouzské pomoci byl vystavěn přístav, ve kterém se usadila řada evropských obchodníků. Roku 1882 se stalo jedním z center odporu proti vzrůstajícímu anglo-francouzskému vlivu na fungování Egypta.¹⁰

Přesto, že si stařícký alexandrijský patriarcha Sofronios zpočátku svatého Nektária velmi zamiloval, jeho spolubratři v duchovní hodnosti však světce ze závidi, kterou vzbudila jeho rozsáhlá a všestranná činnost a obliba u věřících, nespravedlivě pomluvili a veřejně pohanili. Vedení patriarchátu mu okamžitě pozastavili činnost, což bylo z církevního pohledu nezákonné. Dokonce mu zadrželi i jeho několikaměsíční mzdu. Pokud se něco takového stane, musí být daná církevní osoba nejprve podle církevních kánonů předvolána před Posvátný synod, kde má být vyslechnuta, a teprve pak trestána, pokud se něčeho dopustila.

Žádné z obvinění, které bylo vzneseno, nebylo pravdivé. Zlí spolubratři jej obvinili z uzurpace patriaršího trůnu, ale také z mravních přestupků. Nic z toho nebylo pravda. Na svou stranu strhli i další kněze, kteří se domnívali, že Nektários usiluje o návrat Církve k chudobě. Báli se, že to ovlivní jejich ekonomickou situaci a že ztratí svůj dosavadní vliv.

Situace byla pro něj již bezvýchodná. Sv. Nektários nemohl už déle snášet toto nepřátelství a nenávisť. Chtě nechtě, sv. Nektários se musel z patriarchátu po necelém roce po své biskupské chirotonii nakonec vzdálit, takže již v roce 1890 odešel zpět do Řecka.¹¹

V Řecku působil až do roku 1894 na různých místech jako prostý kazatel (tzv. ιεροκήρυκας) ve službách místní Církve. Nejprve tomu bylo na ostrově Evia (1891–1893) a pak i krátce v eparchii Ftiótidas a Fokídas (1893–1894). Nakonec se díky Božímu řízení dostal opět do Athén, kde přijal funkci ředitele Církevní školy Bratří Rizariových v Athénách. Na této věhlasné církevní škole, jež měla za úkol připravit generace budoucích duchovních Řecké církve, působil od roku 1894 až do roku 1908. Závěr jeho života pak zůstane navždy spjat s jeho milovaným ženským monastýrem Svaté Trojice na ostrově Egina, který sám založil a kam odešel po své rezignaci na Rizarijské církevní škole.¹²

Mniškami se v něm zpočátku stalo několik sester z kruhu duchovních dětí sv. Nektária, toužících po duchovním životě v monastýru; právě ty objevily v osobě

¹⁰ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Alexandrie>

¹¹ Viz DVOŘÁČEK, M. *Svatý Nektários Eginský, divotvůrce*, s. 7.

¹² Viz tamtéž, s. 8-9.

sv. Nektária zkušeného a chápajícího duchovního pastýře, který je vedl na cestu spásy. V tomto monastýru světec prožil poslední roky svého útrpného, ale Bohem požehnaného života.

V roce 1920 opustil jako těžce onkologicky nemocný v bolestech tento pozemský svět, aby získal s velkou odměnou svět nebeský. Také proto nacházejí u sv. Nektária útěchu a zastání, jakož i rychlou pomoc zejména lidé trpící onkologickými onemocněními.¹³

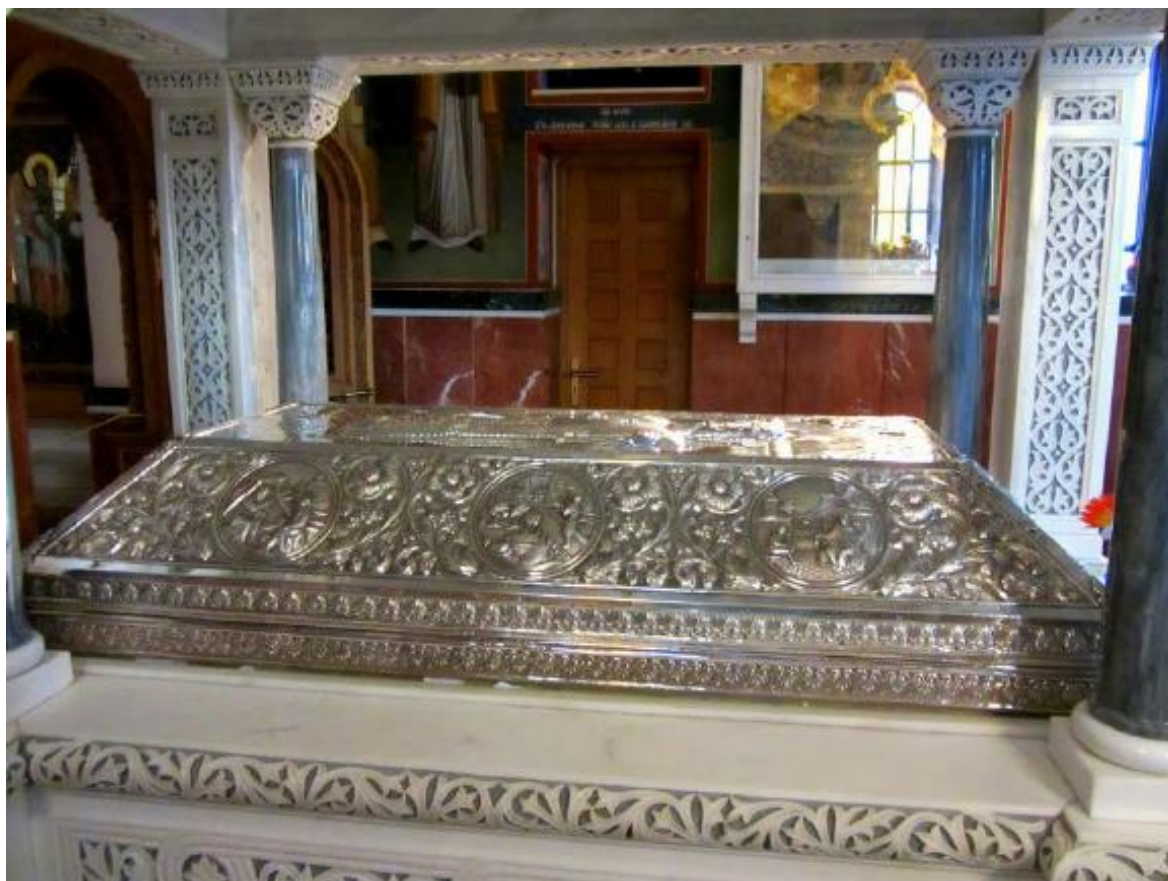

Ikona jednoho z prvních zázraků sv. Nektária krátce po jeho zesnutí

¹³ Viz DVOŘÁČEK, M. Svatý Nektários Eginský, divotvůrce, s. 9.

Během své dlouholeté životní cesty naplnil svatý Nektários své nitro mnohými plody Svatého Ducha. Zachovával půst, bděl a modlil se bez ustání. Svou vůli ztotožňoval vždy s Boží vůlí, a stal se proto Božím člověkem, tedy někým, kdo *zakoušel a učil se božským věcem* (ο παθών και μαθών τά θεία). Bohoslužby sloužil jako anděl; když se modlil, nedotýkal se země, jak svědčí ti, kteří jej v závěru jeho života na vlastní oči takto spatřili. „Zjevil se nám jako vroucí milovník Svaté Trojice a srdečný opěvovatel Přesvaté Bohorodice, jako Bohem inspirovaný teolog a neúnavný církevní spisovatel,“¹⁴ vyjadřují se o tomto světcí otcové z Monastýru *Paraklétos* v Řecku.

Svatý otec Nektários kázal, zvěstoval, zpovídal, duchovně vedl své spolubratry v Kristu; a nad to nade všechno přinášel neuhasínající oběť pro svého bližního. Jeho skutky milosrdenství byly nezměrné. Jeho přítomnost vnášela do všech stran pokoj a ztišení, všechny povznášel k myšlenkám o Bohu. Byl zářným knězem a liturgem Nejvyššího. Svému okolí se podobně jako svatý Pavel „stal vším, aby všechny získal“ (1Kor 9,22).

Schrána se světcovými ostatky na ostrově Egina

¹⁴ Prolog Otců monastýru Paraklétos v Attice v Řecku (překlad z řeckého jazyka: Πρόλογος υπό τών πατέρων της ιεράς Μονής Παρακλήτου, Ωρωπός Αττικής) (online). [2019–09–25]. Dostupné na internetu: <http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/tributes/agios-nektarios/didaxes.htm>.

Až do samého závěru svého života pracoval na zahradě, uklízel, ujímal se stavebních prací, dokonce vyráběl a opravoval boty pro své duchovní děti. Byl nespravedlivě a hrubě pomluven¹⁵, přesto vše snášel s poklidem a s velkou důvěrou v Boží spravedlnost. Modlil se, odpouštěl, za vše bez ustání děkoval. Byl věrným napodobitelem pokorného Ježíše.

Jak bylo dosvědčeno, svatý Nektários konal zázraky již během svého života. Takové světce nazýváme v naší Církvi „divotvorci“.

Proto mohl velký
skladatel
pravoslavných
hymnů, ctihodný
mnich

Gerasimos
(1905–1991) z
monastýru Malé
Anny na Svaté
Hoře Athos,
vepsat na závěr
své skladby ke

cti tohoto světce následující pochvalná slova: „Metropolita pentapolský, svatý Nektários, výjimečná chloubu zbožných pravoslavných křesťanů, nejsladší nektar ctnostného života, nejdražší nádoba darů Svatého Ducha, výšina pokory, hlubina lásky, nejvoňavější alabastrová nádoba vůně Utěšitele. Svatý Nektários – bohatý ve ctnosti, velký v zázracích, rychlý v ochraně a nejvroucnější v přímlovách za nás u Boha.“¹⁶

Svatý Nektários zesnul v Pánu 8. listopadu roku 1920 a byl pochovaný v Monastýru Svaté Trojice na ostrově Egina. Jedním z těch, kteří ho pochovali, byl také dnes již svatý Sáva z Kalymnu, jeho spoludruh v asketických zápasech.

Přenesení (čili vyzdvižení) jeho svatých ostatků se konalo 3. září roku 1953. A jako nový světec Pravoslavné církve byl kanonizován 20. dubna roku 1961.

¹⁵ Jde o vymyšlenou pomluvu proti svatému Nektáriovi, kterého nespravedlivě obvinila matka jedné z poslušnic na Egině. Vyšetřovat toto neopodstatněné obvinění přijel na Eginu dokonce státní návladní, přičemž si počínal proti světcovi velmi nevybíravě, hrubě a až ponižujícím způsobem. Pravda později vyšla najevo. Státní návladní však koncem života trpěl gangrénou ruky a přesto, že prosit na Eginu svatého Nektária přijela rovněž manželka tohoto soudce, zemřel nešťastník s velkými bolestmi. Více viz ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, Αρχιμ. (ΖΙΟΜΠΟΛΑΣ). Ο Άγιος Νεκτάριος ο Κορυφαίος και Λαοφιλής των Καιρών μας. Vyd. Π. ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΖΙΟΜΠΟΛΑΣ ΑΡΧΙΜ., 2009, s. 160–162.

¹⁶ Viz DVOŘÁČEK, M. Svatý Nektários Eginský, divotvůrce, s. 10–11.

Epilog

Ihned po zesnutí vydávaly svaté ostatky sv. Nektária libou vůní a působily zázračná uzdravení.

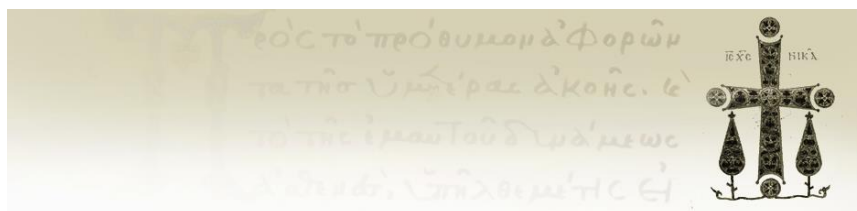
Krátce po zesnutí světce v athénské nemocnici položily přítomné mnišky jeho oblečení na chvíli na protější postel, kde zrovna ležel nějaký ochrnutý nemocný. Jakmile se roucha dotkla jeho postele, jako zázrakem byl v tu chvíli uzdraven.

Lidé, kteří přišli na pohřeb svatého Nektária na Eginu, svorně tvrdili, že z hrobu světce vycházely tlumené údery, jako by tlouklo jeho srdce. Jiní pak přirovnávaly tyto údery k tlučení jeho biskupské berly. Jeho svaté ostatky byly několikrát vyzdviženy a ještě mnoho let po pohřbení nalezeny zcela neporušené.

Netlennými zůstaly ještě dlouhých 30 let. Teprve až poté se proměnily do podoby kostí, jejichž částčky mohly být darovány do chrámů po celém širém světě. Místo zesnutí sv. Nektária v athénské nemocnici Aretaieion se brzy proměnilo na poutní místo, kam dodnes přicházejí nemocní, aby se dotkli světcovy postele a pomodlili se k jeho osobě.

Mezi těmito nemocnými byl také bývalý řecký arcibiskup Christodoulos, který byl sám nemocen rakovinou. Právě na tomto místě téměř denně čerpal sílu a útěchu ve své nemoci.

Svatý Nektários Velký duchovní Pastýř a dokonalý vzor křesťanských ctností

Když se svatého otce Nektária ptali na to, co je to ctnost, odpověděl, že „ctnost je naplnění Božího zákona a sjednocení s ním“¹⁷. Ctnost je podle svatého Nektária „plodem naděje v Bohu“. „Skrze trpělivost se duchovní pastýř může projevit vyšší nade všechna pokušení a zármutky, a bezpečně pak dosáhnout vytouženého cíle.“¹⁸

Není pochyb o tom, že svatý Nektários byl hlubokým znalcem svatootecké literatury a duchovní asketické tradice Pravoslavné církve. Ve svém díle *Poznej sám sebe* (Το γνώθι σαυτόν) světec napsal: „Zkoušky a utrpení přicházejí z nutnosti kvůli lidské nedokonalosti, přinášejí však vysoké a nedocenitelné služby těm, kteří je snášejí.“ Nejvyšším přínosem v duchovním životě je nicméně vědomí blízkosti Boží přítomnosti v srdci člověka. Také proto mohl svatý Nektários říci: „Srdce se raduje, neboť obdrželo od Boha tajemnou zprávu, že si ho Bůh zamiloval.“¹⁹

Rovněž dodával, že „význam a vysokost každého pastýře se rozpoznává podle jeho duchovního stádce“²⁰. Podle slov svatého Athanásia Velikého „nežije duchovní pastýř pro sebe, nýbrž pro své věřící“²¹. Duchovní otec získává

¹⁷ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Χ. Β.: *Η ποιμαντική Θεολογία του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως. Πράξη και Θεωρία*. Αθήνα 2014, s. 46.

¹⁸ Tamtéž, s. 62.

¹⁹ Tamtéž, s. 63.

²⁰ Tamtéž, s. 46.

²¹ Tamtéž, s. 89.

poznání o všem, neboť *má mysl Kristovu* (viz 1 Kor 2,16). Má poznání pravdy, neboť přijal *Ducha poznání*²².

Svatí Otcové učí, že pastýř přináší „božské slovo“ jako nějaký pokrm a lék pro duše věřících, a proto by měl být didaktický jak skrze svá díla, tak i slova“.

Také podle svatého Jana Zlatoústého je podstata pastýře ve vedení druhých:

„Duchovní pastýř by měl neustále druhé vyučovat, aby utvrdil ve víře ty, kteří uvěřili, aby k víře přivedl ty, kteří nevěří, aby nasměroval ke ctnostem své stádece věřících, aby vedl ostatní k dokonalosti, aby napravit ty, kteří jsou v odporu, aby napomínal a káral ty, kteří vybočili z pravé cesty.“²³

Jak je dobře známo, svatí o sobě vzájemně podávají hodnověrná svědectví. Svatý Amfilochios Patmoský (1889–1970), nedávno kanonizovaný světec Pravoslavné církve, jenž byl učedníkem svatého Nektária, nám zanechal svědectví o Boží bázni velkého eginského divotvůrce: „Pozoroval jsem ho, jak slouží, a povšiml jsem si při tom jeho hluboké víry, zbožnosti a Boží bázně, která v něm přebývala.“²⁴

Jak je dobře známo z jeho biografie, v době, kdy ještě působil jako Ředitel Církevní školy Bratří Rizariových, chodíval se sv. Nektários každý večer modlit

²² ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Χ. Β.: *Η ποιμαντική Θεολογία του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως. Πράξη και Θεωρία*. Αθήνα 2014, s. 80.

²³ Tamtéž, s. 90.

²⁴ Tamtéž, s. 98-99.

ven, ať už bylo jakékoli počasí. Vyšel z budovy církevní školy, poklekl na poklidném místě v místní zahradě a modlil se.

Étos tohoto pastýře byl čistě asketický!

Asketický rozměr mělo rovněž jeho působení a dílo pedagogické na Rizarijské církevní škole v Athénách. Místní studenti si ho vážili, ctili a nade vše obdivovali, „když namísto trestu, který vpravdě zasloužili, nakládal břemeno modlitby a půstu na sebe sama“²⁵. Zde je nade vše patrné, že zásadní a účinná metoda ke zlepšení stavu studentů je askeze a posvěcení samotného pedagoga.

Svatý Nektários učil, že „sebezapření ničí pouta sebelásky a osvobozuje lásku z vězení, v němž se do té doby nacházela“²⁶. S láskou je úzce spojen soucit, o němž svatý Nektários učil, že „je pohybem duše vedoucí k léčbě těch, kteří trpí“²⁷. „Člověk soucitný pak běží všude tam, kam ho volá pláč trpícího lidstva.“²⁸ Jedno z jeho duchovních dětí o něm pravilo, že „jeho soucit a milosrdenství překračovaly všechny myslitelné meze“²⁹.

Svatý Nektários dobře věděl, že „vášně duše a zranění srdce lze vyléčit pouze Boží silou a božským milosrdenstvím“³⁰.

Při své jediné návštěvě Svaté Hory Athos v roce 1898, po níž celý svůj předešlý život toužil, navštívil jednou místo s přestárlými mnichy v Monastýru Simonopetra. Tam uviděl na lůžku jednoho ležícího starce, se kterým krátce promluvil. Svatý Nektários si povšiml, že z jeho úst vychází libá vůně. Když později přistoupil ke zdejšímu igumenovi, řekl o místních starcích: „Starejte se o ně dobře, protože to jsou velké poklady, chraňte je jako oko v hlavě.“³¹

Jeho duchovní pouto se starcem Danielem Katunakiotským je všeobecně známé. Ctihodný starce Daniel pravil, že „sestrou filosofie je trpělivost“. Když se starce Daniela ptali na svatého pentapolského metropolitu, odpověděl takto: „Pravý, ryzí a Kristu podobný pastýř.“³²

²⁵ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Χ. Β.: *Η ποιμαντική Θεολογία του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως. Πράξη και Θεωρία*. Αθήνα 2014, s. 59.

²⁶ Tamtéž, s. 61.

²⁷ Tamtéž, s. 71.

²⁸ Tamtéž, s. 71.

²⁹ Tamtéž, s. 75.

³⁰ Tamtéž, s. 74.

³¹ Tamtéž, s. 56.

³² Tamtéž, s. 56.

Když svatý Nektários zakládal Monastýr sv. Trojice na Egině, žádal právě svatohorského starce Daniela o slovo útěchy pro společenství panen, mnišek v monastýru, které duchovně vedl.

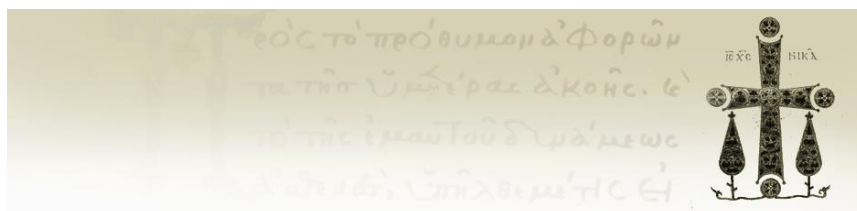

Ctihodný starec Daniel Katunakiotský (1846–1929)

Svatý Nektários dokázal také všem odpustit, a to bylo jednou z jeho nejvyšších ctností. Dokázal odpustit všem svým nepřátelům bez rozdílu.

Jak o něm svědčila jedna z jeho mnišek: „Z jeho úst nikdy nevyšel žádný žert. Svatý Nektários v sobě spojoval přísnost a vážnost spolu s dobrotivostí a dobrosrdečností.“³³

³³ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Χ. Β.: *Η ποιμαντική Θεολογία του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως. Πράξη και Θεωρία*. Αθήνα 2014, s. 64.

Láska svatého Nektária k mnišství a jeho účast v teologii a životě mnichů

Jak uvádí ve svém díle starec Georgios Grigoriatský, „svatý Nektários se na počátku předminulého století stal ochráncem a obnovitelem mnišského zřízení“³⁴. Mnišství bylo napadáno ze všech stran tehdejší vládnoucí vrstvy řecké společnosti, to jest ze strany tzv. Bavorů, mezi nimiž nejvyšší pozici zastával nový řecký král Ota I.

Roku 1833 dorazil mladý král Ota I. do země. Vzhledem k tomu, že ještě nedosáhl plnoletosti, vládla za něj regentská vláda, jejíž členové byli bez výjimky bavorského původu. Bavoři se začali uplatňovat i na dalších důležitých postech nového státu. Cílem režimu bylo, podobně jako za Kapodistria, centralizovat správu a omezit vliv tehdejších významných skupin řeckého obyvatelstva. Mezi opatření směřující ke stabilizaci vnitrostátní i zahraniční situace státu sloužilo krom budování úřednického aparátu i vytvoření pravidelné armády, odtržení církve řeckého státu od konstantinopolského patriarchátu, konfiskace značné části majetku tehdejších řeckých klášterů či budování nové infrastruktury.³⁵

Mnišství, jak dále uvádí starec Georgios, nebylo v souladu s novými myšlenkami ničím „produktivním“, ba co víc, bylo společensky „nepřínosné“, a proto mělo být značně omezeno až k postupnému a „úplnému vyhlazení“.³⁶

V této protimnišsky orientované době „vedl moudrý a svatý Nektários Pentapolský, sám jsa veden Duchem Svatým, několik pokorných žen, které se u něj zpovídaly, směrem k přijetí mnišství, a díky nimž později vytvořil Posvátný

³⁴ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, αρχιμ.: Η περί μοναχισμόν διδασκαλία των αγίων ιεραρχών Γρηγορίου του Παλαμά και Νεκταρίου Πενταπόλεως των θαυματουργών. In: *Ορθόδοξος μοναχισμός και Άγιον Όρος*. I. Μονής Οσίου Γρηγορίου, Άγιον Όρος 1998, s. 129–130.

³⁵ Viz https://cs.wikipedia.org/wiki/D%C4%9Bjiny_%C5%98ecka

³⁶ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, αρχιμ.: Η περί μοναχισμόν διδασκαλία των αγίων ιεραρχών Γρηγορίου του Παλαμά και Νεκταρίου Πενταπόλεως των θαυματουργών, s. 130.

Monastýr Svaté Trojice na Egině³⁷. Starec Georgios dodává, že nezná nějakého jiného vzdělanějšího a spisovatelsky plodnějšího autora té doby, než byl sv. Nektários.

Svou misijní činnost na Egině začal organizovat ještě v době, kdy byl Ředitelem Církevní školy Bratří Rizariů. Navzdory své zaneprázdněnosti při vedení této věhlasné školy, navštěvoval sv. Nektários také jiné části Athén, sloužil v místních chrámech, kázal a psal své knihy. „Celkově hořel touhou osvětit náš (řecký) lid Světlem Evangelia.“³⁸

Při této své rozmanité činnosti, a navíc v době, kdy se snažil všemi svými silami na dálku budovat nový ženský monastýr, pokoušel se jej nepřítel lidského pokolení pomluvit a vzbudit proti němu vlny pronásledování a zármutku, které však svatý otec Nektários překonal svou všeobecně známou pokorou a trpělivostí.

Navzdory tomu, že svatý Nektários podal žádost o uznání vzniku monastýru poměrně brzy, existence Svatotrojického monastýru na Egině byla oficiálně uznána ze strany Řecké církve až čtyři roky po zesnutí svatého Nektária. Sám světec se tohoto okamžiku tedy osobně nedočkal, ačkoli napsal mnohá prosebná poslání tehdejšímu athénskému metropolitovi i Posvátnému synodu biskupů.

Možná už méně známa je skutečnost, že sám svatý Nektários nezamýšlel stát se prvním igumenem svého monastýru, neboť toužil po „posvátné hesychii“, kvůli níž chtěl odejít do Monastýru svatého Jana Křtitele na Skopelosu. Jelikož ale nebylo vhodného duchovníka, který by vedl ke spáse skupinu tehdy ještě duchovně nevyzrálých žen a panen, sám později abdikoval na svou funkci ředitele Rizarijské školy v Athénách a odešel na Eginu, kde se trvale usídlil.

Starec Georgios Grigoriatský se ve své studii o tomto světcovi vyznává ze svého hlubokého obdivu. „Považuji svatého Nektária za předního strůjce rozkvětu pravoslavného mnišství v naší (řecké) vlasti a za hlavního činitele bránícího zesvětštění Církve.“³⁹

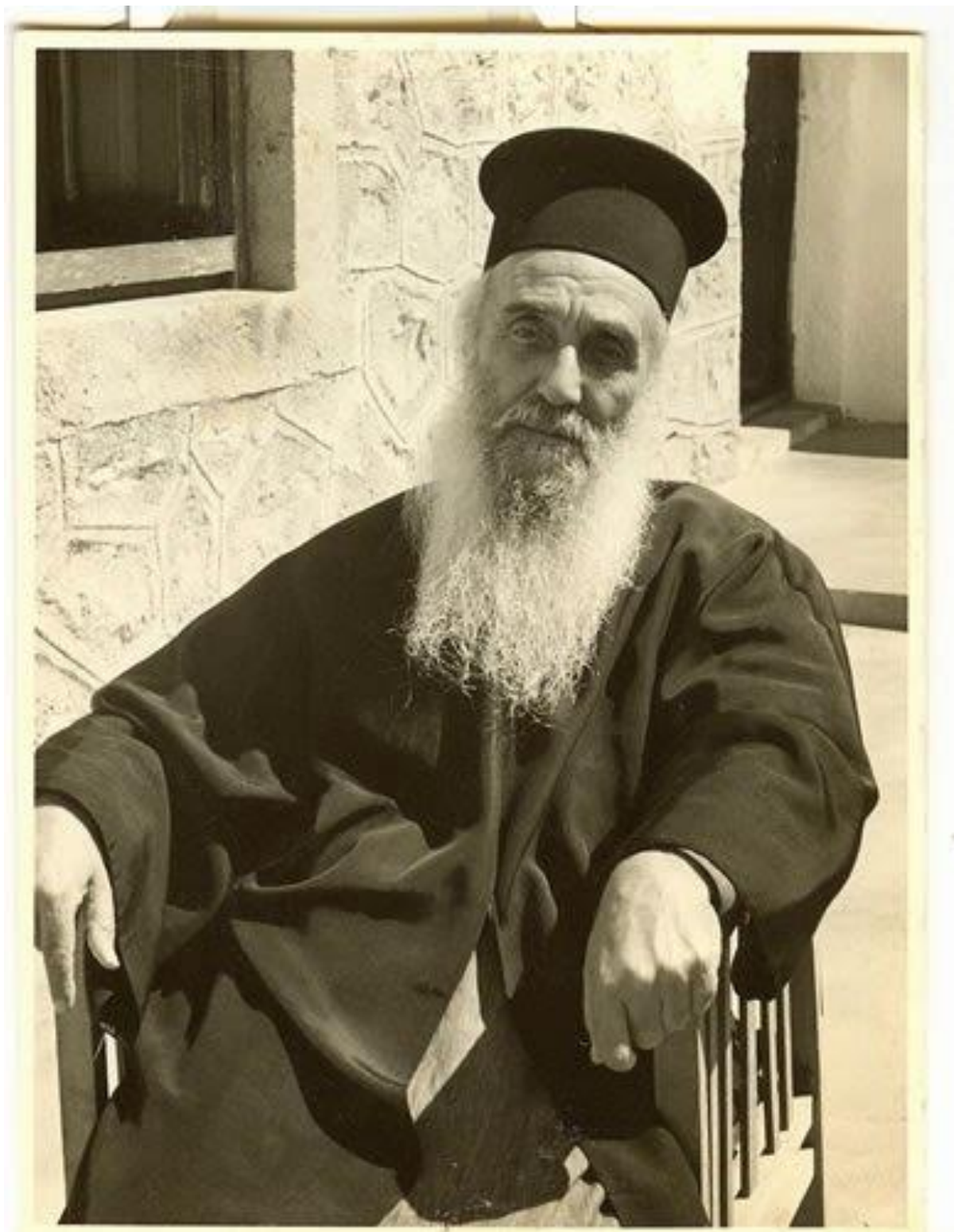
Dále nesmíme opomenout ani na fakt, že – jak se ostatně vyjadřují samy mnišské autority ze Svaté Hory Athos –, „svatý Nektários jako duchonosný otec jímž vpravdě byl, položil správné teologické a duchovní základy

³⁷ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, αρχιμ.: *Η περί μοναχισμὸν διδασκαλία των αγίων ιεραρχών Γρηγορίου του Παλαμά και Νεκταρίου Πενταπόλεως των θαυματουργών*, s. 131.

³⁸ Tamtéž, s. 131.

³⁹ Tamtéž, s. 132.

(pravoslavného) kinovia, a v širším smyslu také pravoslavnému mnišství v novodobé řecké historii⁴⁰.

Ctihodný Amfilochios (Makris), učedník sv. Nektária

⁴⁰ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, αρχιμ.: *Η περί μοναχισμόν διδασκαλία των αγίων ιεραρχών Γρηγορίου του Παλαμά και Νεκταρίου Πενταπόλεως των θαυματουργών*, s. 132.

To lze vypožorovat zejména z jeho Poslání (dopisů), které psal mniškám ještě v době, kdy působil na Rizarijské církevní škole v Athénách. Už tehdy si lze ve stylu i obsahu těchto poslání povšimnout značné sounáležitosti s principy odvěké pravoslavné tradice mnišství.

Zcela zásadním a charakteristickým rysem jeho přístupu při vedení ženského monastýru na Egině bylo jeho úsilí dbát na dobré duchovní vedení. Často se při tom spoléhal a obracel se svými dotazy na starce Daniela Katunakiotského ze Svaté Hory Athos. Toho pak žádal o duchovní podporu a rady pro mladé ženské osazenstvo svého kláštera.

Na přání vладыky Nektária napsal ctihodný starce několik povzbuzujících slov, jež byla určena pannám v Kristu a nesla název *Poslání o způsobu mnišského života*. V tomto díle nepodává pouze obecné rady, ale noří se i do zvláštních a často duchovně náročných tajů mnišského života. „Když nějaká sestra vytuší během modlitby nějakou vůni nebo způsob světla, ať vnitřního, či vnějšího, anebo zjevení anděla či jiného světce, případně samotného Krista, nechť nepřijímá (za pravdivé) toto vidění ani v době spánku, ani v bdělosti, neboť skrze podobnou představivost mnohé podvedl zlý démon.“⁴¹

Starec Daniel také radil, jak zažehnat vzniklý svár mezi mniškami, k němuž tehdy na Egině skutečně došlo, a poučil nové adeptky na mnišství o některých jemných zákoutích duchovního života. Před svatým Nektáriem se zjevil jako

⁴¹ ΧΕΡΟΥΒΕΙΜ, (Αρχιμ.). Σύγχρονες αγιορείτικες μορφές. Δανιήλ Κατουνακιώτης. Ωρωπός Αττικής, 2005, s. 83.

moudrý rádce, člověk naplněný duchovní zkušeností a poznáním lidské přirozenosti. V tomto si byli se svatým Nektáriem podobní.⁴²

Co je obdivuhodné, že při srovnání svatého otce Řehoře Palamy a svatého divotvůrce Nektária Eginského, jak vyplývá z díla starce Georga Grigoriatského, vycházejí obě tyto velké a svaté osobnosti ve vzájemné shodě co do společné a jednotné tradice a ducha pravoslavného mnišství. Každá z těchto osobností pocházela z jiného společenského prostředí, každý z těchto mužů žil v jiné době, a přesto všechno vyjadřují tito promnišsky orientovaní otcové „společné zkušenosti mystického života v Kristu“⁴³. Ba co víc, oba tito mužové opouštějí brzy život světský, aby se usadili v „posvátných seminářích“⁴⁴ čili v monastýrech.

Konkrétně svatý Nektários se ve věku 27 let usídlil v Monastýru Nea Moni na Chiosu, kde strávil tři roky přebývaje v askezi a posvěcení. Svatý Nektários zasvětil mnišskému, tj. panenství zasvěcenému životu mnoho ze svých úvah a posláních. Jelikož se o mnišském životě sám v praxi naučil, mohl později poučovat ostatní.

O mnišském životě svatý Nektários učil následovně: „Mnišské zřízení je neustálé vyhlížení Boží tváře a touha po Něm, jakož i silný éros (tj. zamilovanost) k Němu, neustále k Bohu směřující.“ A dále: „Mnich nabízí své srdce jen Jemu, jako oběť a posvátný, neposkvrněný, v lásce zdokonalený dar.“⁴⁵

Kromě jiných se svatý Nektários vyznačoval dvěma mimořádnými duchovními dary: prozíravostí a darem rozlišování. Jedné mnišce, která projevila nenávist vůči igumence Xenii, svatý Nektários napsal tato slova: „Věz, že tvé srdce má ve své hloubi ke tvé dobré představené Xenii zakořeněnou lásku, kterou se ale ďábel pokouší vykořenit z důvodu závisti k tobě a pomsty vůči Xenii.“ „Měj odvahu,“ píše dále svatý biskup Nektários, „a nezoufej, Bůh je s námi.“⁴⁶

⁴² Viz DVOŘÁČEK, M. *Svatý Nektários Eginský, divotvůrce. Novodobý světec, významný církevní spisovatel, duchovní pastýř a obnovitel pravoslavné tradice mnišství*. Pravoslavná církevní obec v Brně, únor 2016, s. 16.

⁴³ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, αρχιμ.: *Η περί μοναχισμών διδασκαλία των αγίων ιεραρχών Γρηγορίου του Παλαμά και Νεκταρίου Πενταπόλεως των θαυματουργών*, s. 133.

⁴⁴ στα Ιερά Φρονιστήρια

⁴⁵ *Επιστολή* 44, s. 118. Citováno podle ΓΕΩΡΓΙΟΣ, (Αρχιμ.). *Ο άγιος Νεκτάριος ως πνευματικός πατήρ των μοναχών*. Άγιον Όρος 1998, s. 153.

⁴⁶ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, (Αρχιμ.). *Ο άγιος Νεκτάριος ως πνευματικός πατήρ των μοναχών*. Άγιον Όρος 1998, s. 154.

Svatý Nektários byl obdařen, jak již bylo naznačeno, též darem rozlišování a díky němu byl schopen vést mnišky s ohledem na jejich tělesné síly a výdrž, věk, nadání a výchovu, které obdržely ještě ve světě. V kinoviu, vpravdě pravoslavném společenství, jehož duchovním vůdcem byl svatý Nektários, se zápas, smysl a touhy staly společnými, nicméně, lidské osobnosti a jejich originalita svůj význam nepozbyly.⁴⁷

Svatý Nektários například radil mniškám, aby vůbec nevycházely z monastýru, ale aby raději daly přednost klidu (hesychii).⁴⁸ Nicméně, jedné z uchazeček o mnišství Kasiáně dovolil, aby navštívila své příbuzné, neboť se bál, že její nostalgie se stane „příčinou celého jejího neutěšeného stavu“, jak jí osobně v dopise psal, „a proto chci, aby (tato nostalgie) přestala“⁴⁹. Podobně radil i dalším mniškám, aby nepřeceňovaly své síly, neunavovaly se nad míru, nezachovávaly příliš přísné posty, které by je zcela vyčerpaly, neboť ženy mají slabší organismus než muži. Své duchovní děti (mnišky) nepřestával svatý Nektários nabádat, aby vždy zápasily proti depresi a zármutku; nejznámější jeho myšlenky k tomuto tématu se nacházejí v jeho dopisech igumence Xenii, které připomínal, že jejím povoláním v monastýru je být duchovní matkou. A jako představená monastýru má žít nikoli pro sebe, ale pro své společenství sester, vždyť skrze toto společenství žije ve skutečnosti pro Boha.⁵⁰ Podle svatého Nektária by měl poslušník naslouchat svému duchovnímu otci zejména při výkladech kritických témat vztahujících se k mnišské cestě⁵¹, kde mu jeho duchovník může sdělit, jaká je Boží vůle. To mu pomáhá zápasit bez pochybností.

Výše uvedené citáty a fragmenty z duchovního pastýřství svatého Nektária svědčí o tom, jak vysoce osvíceným a dokonalým učitelem byl a jakým musel být ještě dříve, než se rozhodl vést ostatní. Svatý Nektários k tomu dodává: „Usilujte o lásku. Dokonalá láska přináší dokonalost ve víře a v naději.“ „Mějte touhu zejména po lásce k Bohu.“ „Milujte, abyste byly milovány. Trvejte v lásce, abyste získaly lásku. Dejte Bohu celé své srdce, abyste zůstaly v lásce.“⁵²

⁴⁷ Viz ΓΕΩΡΓΙΟΣ, (Αρχιμ.). *Ο άγιος Νεκτάριος ως πνευματικός πατήρ των μοναχών*. Άγιον Όρος 1998, s. 155.

⁴⁸ *Επιστολή* 9, s. 118. Citováno podle ΓΕΩΡΓΙΟΣ, (Αρχιμ.). *Ο άγιος Νεκτάριος ως πνευματικός πατήρ των μοναχών*. Άγιον Όρος 1998, s. 156.

⁴⁹ *Επιστολή* 32, s. 90. Citováno podle ΓΕΩΡΓΙΟΣ, (Αρχιμ.). *Ο άγιος Νεκτάριος ως πνευματικός πατήρ των μοναχών*. Άγιον Όρος 1998, s. 156.

⁵⁰ Viz ΓΕΩΡΓΙΟΣ, (Αρχιμ.). *Ο άγιος Νεκτάριος ως πνευματικός πατήρ των μοναχών*. Άγιον Όρος 1998, s. 156–157.

⁵¹ Za zmínku stojí, že sv. Nektários ve svém monastýru na Egině postříhl několik mnišek na diakonisy, učinil tedy něco, co bylo v Pravoslavné církvi dlouho mimo jakoukoli praxi. Jeho nově obnovenou tradici poté přijali i někteří řečtí biskupové.

⁵² *Επιστολή* 116, s. 224. Citováno podle ΓΕΩΡΓΙΟΣ, (Αρχιμ.). *Ο άγιος Νεκτάριος ως πνευματικός πατήρ των μοναχών*. Άγιον Όρος 1998, s. 158.

Svatý Nektários neopomněl připomínat mniškám, že jejich život má být zdokonalen pro jejich nebeského Ženicha – Krista. Vůči své osobě vyžadoval svatý Nektários od mnišek naprostou poslušnost, ačkoli se vyhýbal jakémukoli sklonu k uctívání své osoby.⁵³

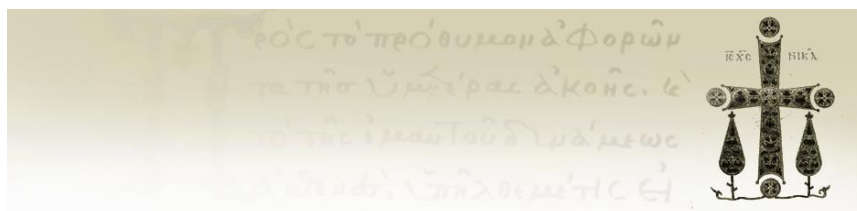
Starec Georgios uzavírá své pojednání o svatém Nektáriovi těmito slovy: „Myslím, že nebude nijak přehnané, když prohlásíme, že svatý Nektários se zjevil jako současná svatootcovská osobnost, která v sobě spojila svatost života, pravoslavnou víru a učení spolu s blahodatnými projevy zázraků.“⁵⁴

Slepá mniška a gerontisa Xenie z Eginy

⁵³ Viz DVOŘÁČEK, M. *Svatý Nektários Eginský, divotvůrce. Novodobý světec, významný církevní spisovatel, duchovní pastýř a obnovitel pravoslavné tradice mnišství*. Pravoslavná církevní obec v Brně, únor 2016, s. 16.

⁵⁴ Viz tamtéž, s. 16.

Zázračná uzdravení na přímluvy sv. Nektária

Uzdravení zhoubného nádoru starce

Nektária (Vitalise, †2018)

O neustálém, pozorovatelném a podivuhodném zázračném působení svatého divotvůrce Nektária Eginského svědčí životy těch, které na přímluvy tohoto velkého světce 20. století přijali zázračnou pomoc, útěchu a uzdravení. Jednou z takových osob je také výjimečný klerik Řecké pravoslavné církve – starce Nektários Vitalis (†2018). Tento podivuhodný starce, jenž trpěl v 70. letech nevléčitelnou chorobou a měl podstoupit náročnou operaci rakoviny plic, se trpělivě a neustále obracel ke svatému Nektáριοvi, který jeho prosby vyslyšel.⁵⁵

Celoživotním dílem starce Nektária Vitalise (Pireus, 1930 – Agios Konstantinos Lavreotikis, 8. února 2018) bylo celonárodní řecké poutní místo, zasvěcené svatému Nektáριοvi Eginskému, v Kamarize (Lavriou), a nacházející se na malebném vrcholu hory, kam kdysi, po chirotonii jednoho ze svých žáků (Michaela Kapetanaka) z Rizarijské církevní školy, odešel svatý Nektários Eginský, aby zde odpočinul od každodenní námahy. Svatý Nektários se tehdy nostalgicky vyjádřil v tom smyslu, že zde, v prostředí chrámu sv. Ondřeje, by rád jednou postavil malý dům a vedl zde svůj mnišský život. Starce Nektários (Vitalis) toto místo vzbudoval ze své vděčnosti za velký zázrak svého života, věnovaný svému „zachránci“ z Eginy.

Ctihodný starce Nektários (Vitalis) strávil celá dlouhá desetiletí v úzkém duchovním společenství se sv. Nektáriem a s tisíci věrných křesťanů, kteří u starce hledali duchovní útěchu. Po vzoru svého svatého, jehož jméno starce nosil, přijímal také on bolesti a prosby lidí, které pak předával svatému Nektáριοvi. Za odměnu přijímal od Boha velké milosrdenství a blahodat' Ducha

⁵⁵ Zpracováno podle: ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Χ. Β.: Δύο σύγχρονα θαύματα. In: *Η ποιμαντική Θεολογία του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως. Πράξη και Θεωρία*. Αθήνα 2014, s. 363–373. O životě starce Nektária viz *Elder Nektarios (Vitalis)*, 89, *reposes in the Lord* podle <http://orthochristian.com/110585.html>.

Svatého, jimiž povzbuzoval zpětně ty, kteří k němu s prosbou a zkroušeností přicházeli.

Se starcem Nektáriem se v březnu 1980 setkala také tehdejší studentka filologie a teologie (Athénské teologické fakulty), autorka mnoha děl o svatém Nektáriovi, z jejíhož díla kromě jiných čerpáme.

Doktorka teologie Varvara Jannakopoulou ho osobně viděla na místě, kde budoval velkolepý chrám zasvěcený sv. Nektáriovi spolu s výše zmíněným poutním místem. Tam, uprostřed lidí a studentů oddaných jeho dílu, stál sám starce Nektários, poznamenaný ve tváři následky těžké choroby, která vrhala

stín na jeho asketické tělo. Nedbaje těchto svých bolestí starce Nektários chtěl ještě všemi svými zbývajícimi silami pomoci a přispět k dokončení této svým významem velkolepé stavby, zejména k dobudování chrámu a jeho obětního místa, svatého oltáře, kde se měla konat nekrvavá oběť svaté Eucharistie.

To vše zamýšlel vykonat a stihnout ještě před tím, než odejde z tohoto pozemského života ve stavu své těžké nemoci.

Pouze a jedině zázrak ho mohl zachránit před postupující rakovinou plic, kterou starce tehdy trpěl. Všichni, kteří starce znali, ho

tehdy oplakávali. Duchovní i laici neustále vznášeli své modlitby k milosrdnému Bohu za jejich milovaného starce Nektária.

Všechn tento hluboký zármutek zčistajasna jako blesk pronikl verš ze svatého evangelia, jimiž všechny rmoutící se a lkající Pán povzbuzuje, že je v jeho moci uzdravit i na smrt nemocného, a také že ne každá nemoc je k smrti: „A když to

Ježíš slyšel, řekl: Nemoc ta není k smrti, ale pro slávu Boží, aby oslaven byl Syn Boží skrze ni.“ (Jn 11,4)

A skutečně, tato pozoruhodná návštěva na tomto poutním místě v Kamarize, kterou starzec Nektários vykonal, spolu s prorockými slovy jednoho zde přítomného prozorlivého starce, byly výrazem a projevem přítomnosti svatého Nektária a jeho vbrzku se uskutečnivšího zázraku.

Dne 2. června roku 1980 odjel otec Nektários do Protirakovinového centra Nemocnice „Svatý Sáva“ aby zde podstoupil plánovanou operaci. Přítomnými při jeho lůžku byli bývalý metropolita Mesogejský a Lavriotský Agathonikos spolu s archimandritou Agathonikem (Fatourosem), pozdějším metropolitou Kythirským, a dále s bratrem Nikodémem (Anagnostem), pozdějším metropolitou Jerissa a Svaté Hory Athos. Mezi dalšími přítomnými byli také prefekt Východní Attiky, Nikitas Kovaio, jakož i další duchovní děti starce Nektária (Vitalise). Jeho Vysokopřeosvícenost Agathonikos starce Nektária otcovsky utěšoval a stejně tak láskyplně promluvil k řediteli místní nemocnice, panu Angelosovi Papakonstantinosovi, kterého rovněž požádal, ať se o starce dobře postará. Pan Papakonstantinos tehdy pravil: „Vaše Vysokopřeosvícenosti, není třeba, abyste nás v této věci žádal, ani já nemusím nikterak žádat své kolegy profesory a lékaře, neboť v tomto případě se o to již postarali oba dva (sv. Nektários a starzec Nektários).“

Před samotnou operací byla ještě provedena poslední lékařská vyšetření. Ta však byla negativní! Jaký to zázrak! Nádor na plících zcela zmizel! Později

dopoledne, v hodinu „nula“ pro všeobecnou vědu, věřící lékař pan Papakonstantinos prohlásil veřejně toto uzdravení za zjevný zázrak!

2. června roku 2002 všeobecně vážený archimandrita a igumen Nektários (Vitalis) jako ostatně každý rok oslavoval se svými duchovními dětmi již 22. výročí svého uzdravení, při němž se vůbec poprvé objevil a celého děkovného „Slavosloví“ účastnil také sám doktor Angelos Papakonstantinos, který přednesl přítomným věřícím své osobní svědectví o tomto velikém zázraku.

Nemocný starec Nektários na lůžku ve své kelii

Starec Nektários (Vitalis) poté pokračoval ve svém mnohostranném a dobročinném dílu, jakož i v pastýřském poslání, které představuje příklad „par excellence“ živého svědectví lásky, Boží moci a zázračné přítomnosti svatého Nektária, divotvůrce eginského. Starec Nektários, duchovní otec Monastýru sv. Athanásia v Kouvaras v Řecku, zesnul v Pánu 3. února roku 2018 ve svých 88 letech!

Podivuhodné události ze života starce Nektária (Vitalise)

Když byl starec spěšně pokřtěn, protože mu hrozila smrt, v křestní vodě se zobrazilo znamení kříže. Kněz tehdy pravil: „Buď zemře, nebo bude nosit kříž.“

Jednoho dne, když mu bylo 17 let, šel ke hrobu svatého Nektária a zeptal se ho, jestli se stane knězem. Světec mu odpověděl, že se tak stane a že přijme jeho vlastní jméno. Obě věci se vyplnily.

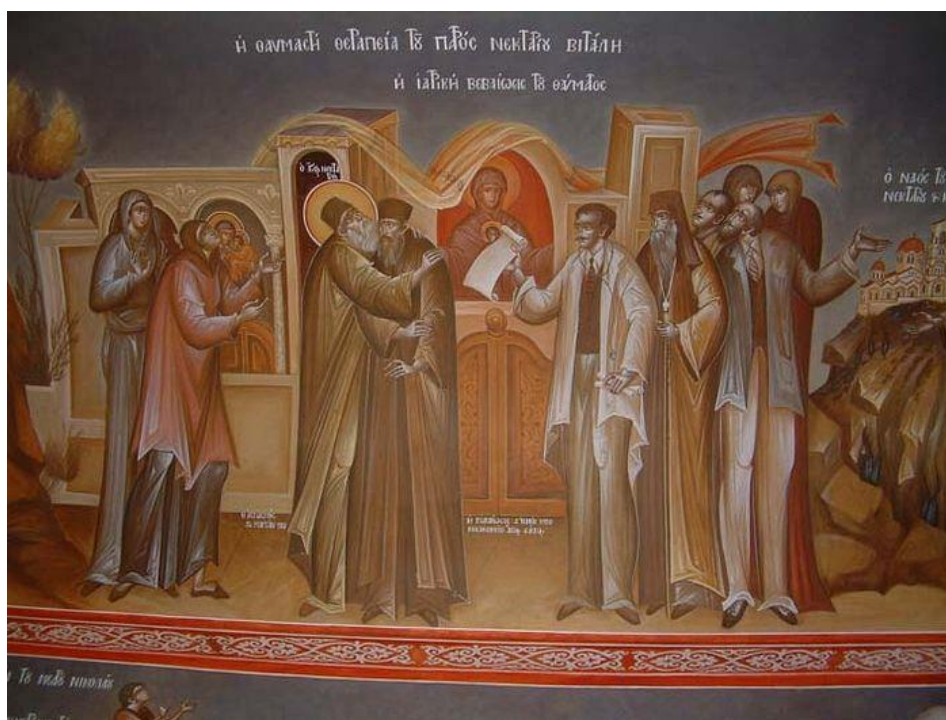
Ve stejném roce zázračně našel v zemi ukrytou ikonu sv. Konstantina a Heleny. V roce 1965 byl zázračně zbaven zdravotních potíží způsobených mrtvicí. V roce 1980 byl vyléčen z rakoviny plic. Tehdy se vyznal: „Zachránil mě svatý Nektários!“

V roce 2017, během Snímání Krista z kříže na Velký pátek, starc Nektários upadl na zem, zranil se a ocitl se v komatu. Lékaři dosvědčili, že se zpátky k životu vrátil pouze zázrakem. Později na videu popsal svůj posmrtný zážitek z Ráje, čímž ohromil spoustu lidí.

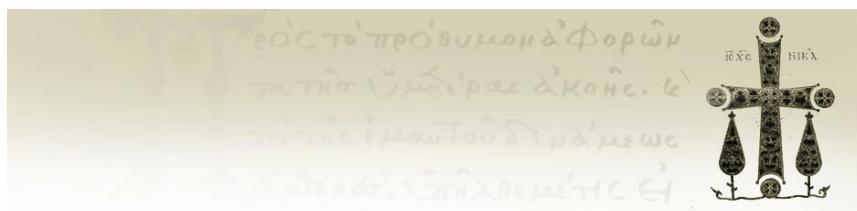
Doslov

„My všichni musíme šířit pravoslaví,“ řekl starc Nektários zpravodajské stanici *VimaOrthodoxias.gr* několik měsíců před svým zesnutím. „Bez pravoslaví nemůžeme nic učinit. Nesmíme být zrádci našeho náboženství, naší víry. Svatý Nektários je příkladem pro celý svět; všichni by ho měli napodobovat. Láska je úžasná věc. Bůh se nikdy k nikomu nestaví zády.“

„Přesvatá Bohorodice se za nás před Bohem přimlouvá. Je na naší straně a vede nás, ale my je opravdu nemilujeme – našeho Boha a Pannu Marii. Ve skutečnosti nic ze své strany nekonáme. Vše vyžaduje trpělivost a modlitbu,“ řekl starc ze svého lůžka jedny ze svých posledních slov.

Ikona svatého Nektária objímajícího a léčícího starce Nektária (Vitalise) v přítomnosti dvou žen, svědčících o tomto zázraku (vlevo nahoře), a lékařů potvrzujících tento zázrak (napravo). Tato ikona je z chrámu sv. Nektária v athénské nemocnici Aretaieion.

Příhoda ze života starce Filothea Zervakose

Jednou za sv. Nektáriem na Eginu přišel jeho duchovní syn, který jej poznal v době své vojenské služby v Athénách, kdy byl světec stále ještě ředitelem Církevní školy Bratří Rizariových, a s nímž jej pojilo silné duchovní pouto. Řeč je o dnes již věhlasném starci Filotheovi Zervakosovi (1884–1980) z ostrova Paros⁵⁶.

Jelikož si ještě jednou přál setkat se se svým duchovním otcem a zpovědníkem a při svém pobytu v Soluni se dozvěděl, že se sv. Nektários nachází na Egině, okamžitě za ním zamířil.

Když se blížil k monastýru Svaté Trojice, zahlédl jakéhosi starce s podkasanou řízou, připevněnou za pás, ve slaměném klobouku, chránícím jej před silným horkem, jak pracuje na monastýrské zahradě a ryje. Byl právě srpen, půl druhé odpoledne. Nesnesitelné vedro.

Starec Filotheos se domníval, že jde o nějakého pracovníka monastýru, kterému, aby si nezašpinil své vlastní oblečení, dali k nošení tmavou řízu.

Starec Filotheos přistoupil ke sv. Nektáριοvi, aniž ho poznal, a zeptal se poměrně stroze, zda je tady někde „vladyka (Nektários)“.

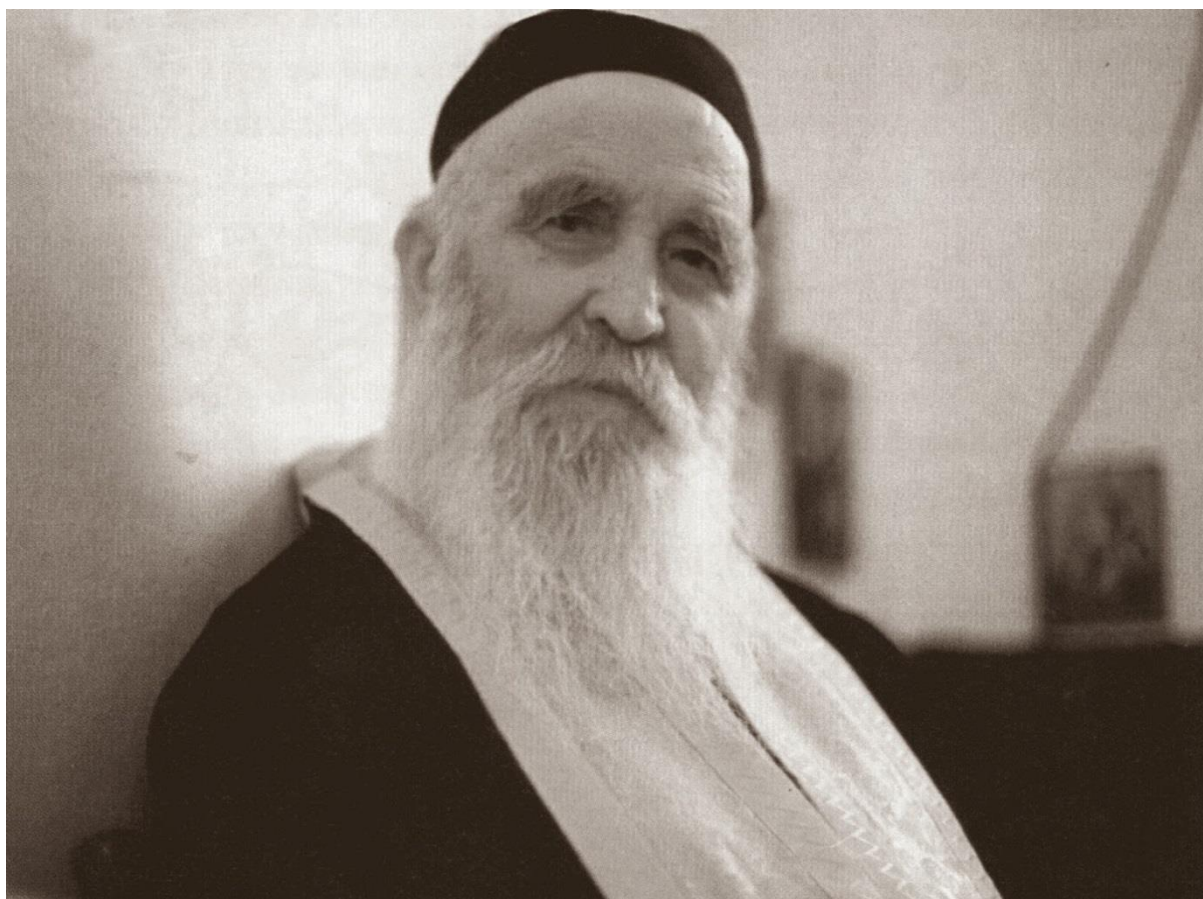
„Ano, je tady,“ dostalo se mu odpovědi. „Uvnitř monastýru.“ Starec Filotheos mu tedy řekl, aby pro vladyku (N.) zašel a řekl mu, že za ním přišel jeho duchovní syn, nyní diákon, a že by ho rád viděl. Nakonec sv. Nektários uvedl příchozího do vstupních prostor monastýru a řekl mu, aby zde počkal, že vladyku zavolá.

⁵⁶ Kromě starce Filothea Zervakose byla ještě jedna duchovní osoba, která se těšila blízkosti sv. Nektária. Nebyl jí nikdo jiný než otec Amfilochios (Makris), který si vždy velmi přál poznat svatého metropolitu Nektária. Otce Amfilochia jako jednoho z mála osob pozval sv. Nektários k sobě domů a nechal jej u sebe přespát. Pozn.: Otec Amfilochios (Makris, +1970) působil jako igumen monastýru Svatého Jana Teologa na ostrově Patmos a později i duchovník osazenstva ženského kláštera na stejnojmenném ostrově. Připočten k zástupu svatých Pravoslavné církve v roce 2018 I.P.

Za necelých pět minut se v hale objevil sám sv. Nektários, kterého náhle starec Filotheos zcela zřetelně poznal. Přiběhl k místu, kde stál, poklekl na kolena a s pláčem jej prosil o odpuštění za to, jak ponižujícím způsobem s ním před tím mluvil a jak se k němu v nevědomosti hrubě choval jako k nějakému dělníkovi. „Ach, můj učitel a duchovní můj otec, sama bezměrná pokora!“⁵⁷ zvolal tehdy starec Filotheos.

Za pár let poté, v roce 1913, když byl starec Filotheos vysvěcen na kněze, přišel na Eginu za svým duchovním otcem Nektáriem ještě jednou, aby od něj přijal požehnání.

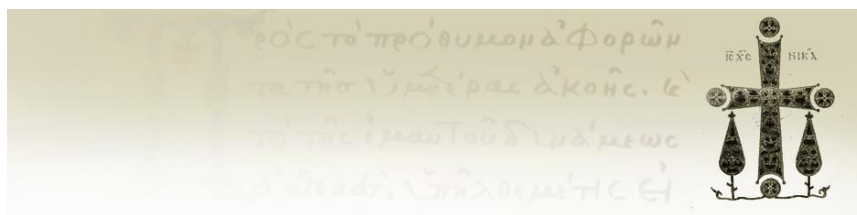
Tehdy mu sv. Nektários udělil několik velmi cenných rad o kněžské službě a přežehnal jej svým „malým“ náprsním křížem, který nikdy, ani na chvíli, neodkládal a s nímž je spojeno mnoho zázračných událostí v životě světce.⁵⁸

*Starec Filotheos Zervakos
Igumen Monastýru Longovardas na Parosu († 1980)*

⁵⁷ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, Αρχιμ. (ΖΙΟΜΠΟΛΑΣ). Ο Άγιος Νεκτάριος ο Κορυφαίος και Λαοφιλής των Καιρών μας. Vyd. Π. ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΖΙΟΜΠΟΛΑΣ ΑΡΧΙΜ, 2009, s. 135–136.

⁵⁸ Viz tamtéž, s. 136.

Zázračné uzdravení kvadruplegika Stavrose Kalkandise (†1996)

Druhým zázrakem, který se stal všeobecně známým nejen v Řecku, ale také za jeho hranicemi, je uzdravení kvadruplegika⁵⁹ a podplukovníka letectva Stavrose Kalkandise (†1996).⁶⁰

Tento hrdina, voják a řecký patriot byl nejprve zraněn na krční míše v roce 1941, během prvních měsíců První světové války, kdy byl zpočátku parylzován při ochrnutí obou dolních končetin (by tedy zpočátku paraplegik).

Během německé okupace v Řecku, jelikož se jeho uzdravení začalo zlepšovat, byl znovu jako důstojník povolán do bojů a vyslán na Blízký Východ, kde byl však zraněn podruhé, a opět do páteře, načež se jeho zdravotní stav začal znovu výrazně zhoršovat.

V roce 1947 jej řecké Ministerstvo obrany poslalo na léčebný pobyt do USA, konkrétně do Presbyteriánské nemocnice při Kolumbijské univerzitě. Zde podstoupil operaci páteře, která však nebyla ve svém důsledku úspěšná. Naopak, odešel odtud s křečemi a ochrnutím na všechny čtyři končetiny.

Později, ve stejném roce (1947), ho pak převzal do své péče věhlasný americký lékař a filantrop Dr. Howard Rusk, profesor na Univerzitě v New Yorku, jehož funkce a účast na mnoha dalších významných lékařských i společensky prospěšných institucích v Americe byla nesmírná. Dr. Rusk se specializoval na rekonvalescenci zdravotního stavu ochrnutých pacientů, tedy na dílo, jemuž zasvětil mnoho let svého lékařského úsilí.

Díky jeho přednáškám a výzkumu se stal věhlasným a všeobecně přijímaným takový jeho názor, že „Lékařský výzkum a přístup k ochrnutému musí být přístupem na vysoké úrovni lidskosti, a nesmí být zaměřen jen na daný druh onemocnění, nýbrž na celou bytost pacienta.“

⁵⁹ Člověk ochrnutý na všechny čtyři končetiny.

⁶⁰ Zpracováno podle: ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Χ. Β.: Δύο σύγχρονα θαύματα. In: *Η ποιμαντική Θεολογία του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως. Πράξη και Θεωρία*. Αθήνα 2014, s. 363–373.

Dr. Rusk byl kromě své erudice v oboru lékařském rovněž člověkem věřícím, s velkou duší. Stavros Kalkandis se tehdy stal vůbec prvním pacientem nově založeného *Centra pro třetí fázi léčebného postupu*.

V roce 1951 se Stavros vrátil zpět do Řecka jako paraplegik. Byl tehdy hospitalizován v Nemocnici leteckých sil Řecka v Kypseli. Jeho zdravotní stav se však stále více zhoršoval.

V roce 1957 byl Stavros znovu pozván do Ameriky, přičemž všechny náklady na jeho převoz a pobyt se nabídl hradit přímo Dr. Rusk, který Stavrose osobně pozval.

Dr. Rusk zajistil veškerou myslitelnou péči včetně fyzioterapie a vhodných ortopedických nástrojů. Udělal vše, aby Stavrose vyšetřili ti nejlepší lékaři a odborníci, mezi nimiž nechyběl ani věhlasný izraelský neurochirurg G. Cooper, zakladatel kryochirurgie ušního laloku a specialista na onemocnění Parkinsona, který však svou expertízou potvrdil, že nedošlo ani k pětiprocentnímu zlepšení. Pro invalidu Stavrose Kalkandise bylo toto zjištění velmi frustrující a skličující.

Dr. Rusk, který si Stavrose během dlouhých let strávených v jeho blízkosti, skutečně zamiloval jako své vlastní dítě, mu při této příležitosti řekl:

„Steve, můj zájem, který jsem o tebe nezištně projevoval, dobře znáš. Přivedl jsem k tobě ty nejlepší lékaře. Je mi to skutečně a upřímně líto, ale lékařská věda ti už nedokáže pomoci, navzdory tomu, jak moc tě mám rád a jak moc bych ti chtěl pomoci. Věř mi.“

Lékař za chvíli dodal:

„Steve, rád bych ti ale něco doporučil. Existuje totiž jeden lékař, velmi velmi významný, dokonalejší než jsme my všichni dohromady, kteří jsme tě již vyšetřovali. Rád bych, aby ses s Ním seznámil.“

Stavros Kalkandis se ho zeptal, kdo je tím lékařem a kde bydlí, aby ho navštívil.

A Dr. Rusk tehdy odpověděl:

„Steve, je to Bůh!“

„Bůh?“ zeptal se melancholicky Stavros, který byl poněkud vyveden z míry.

„Steve, obrať se k Bohu. Modli se k němu intenzivně. Udělej to aspoň kvůli mně, pokud to sám nepřijímáš. Upři svou pozornost k Bohu všehomíra.“

Fotografie Stavrose Kalkandise už z pozdní doby jeho života

Stavros poté Dr. Ruskovi poděkoval a slíbil mu, že kvůli němu se o to pokusí. Když odváželi invalidu na vozíčku zpět do jeho pokoje, říkal si Stavros sám pro sebe:

„Jaká to ironie osudu! Přišel jsem do Ameriky, aby mě vyléčila lékařská věda, zatímco mě americký lékař posílá k Bohu.“

Stavros Kalkandis nebyl ateistou, ale byl člověkem ve víře lhostejným. Nastal však okamžik, kdy Boha začal hledat celou svou silou, silou svého chtění, přestože On (Hospodin) vyhledal Stavrose ještě daleko před ním.

„Ano, Pane mocností, Bože všeho stvoření a milosrdenství, chci Tě poznat. Pomoz mi!“ zvolal náhle Stavros z hloubi svého srdce. Stalo se tak ve vrcholu jeho mučivé bolesti, kterou prožíval.

Stavros se nakonec vrátil zpět do Řecka. Psal se rok 1961. Byl z něj kvadruplegik, to jest člověk zcela nehybný a ochrnutý na obě ruky i nohy. Vrchní rada řeckého letectva rozhodla, že Stavros Kalkandis bude umístěn do

Rehabilitačního centra pro invalidy v athénské příměstské části Psychiko. Toto Centrum, tzv. KAPAPSÍ, bylo tehdy v žalostném stavu. Pokoje byly postaveny ze zvláštních ocelových konstrukcí a vše připomínalo spíše vojenskou ubytovnu. V pokojích bylo jednoduché vybavení a prostor pro několik jednoduchých dřevěných postelí. Pokoje byly navíc velmi tmavé a zčernalé od sazí z kouřících kamen, kterými se tam tehdy topilo. Do těchto prostor byli umísťováni (či spíše ponecháváni napospas) lidé-invalidé, kteří zde leželi v ubohých postelích a seděli v invalidních křeslech. Na tomto místě prožil Stavros Kalkandis 10 let svého života (1961–1971).

Asi deset dní po jeho příletu do Ameriky a ubytování v tomto Rehabilitačním centru navštívil Stavrose jeden Boží posel – starec Filotheos Zervakos (†1980), igumen posvátného Monastýru Longovardas na ostrově Paros, jenž byl sám duchovním dítětem svatého Nektária Eginského. Starec přistoupil k lůžku nemocného a ochrnutého Stavrose s velkou láskou a duchem prozíravosti. Řekl mu pár slov naplněných duchovní moudrostí a duchem životní vyzrálosti. Před tím, než od nemocného odešel, se jej Stavros Kalkandis zeptal:

„Starče, kdo vlastně jste a jak jste se zde u mě zčista jasna ocitl? Tvou přítomnost a zjevení se zde považuji za něco velmi zvláštního a podivuhodného.“

A starec Filotheos mu na to odpověděl:

„Jmenuji se Filotheos Zervakos a jsem igumenem Monastýru Longovardas na ostrově Paros.“

„A kdo tě poslal za mnou, starče?“

„Boží láska mě přivedla až k tobě, moje dítě, a cokoli budeš ode mne potřebovat, rád ti pomohu.“

„Starče, řekněte ještě, je to složité přiblížit se k Bohu? Velmi se tou myšlenkou nyní zabývám.“

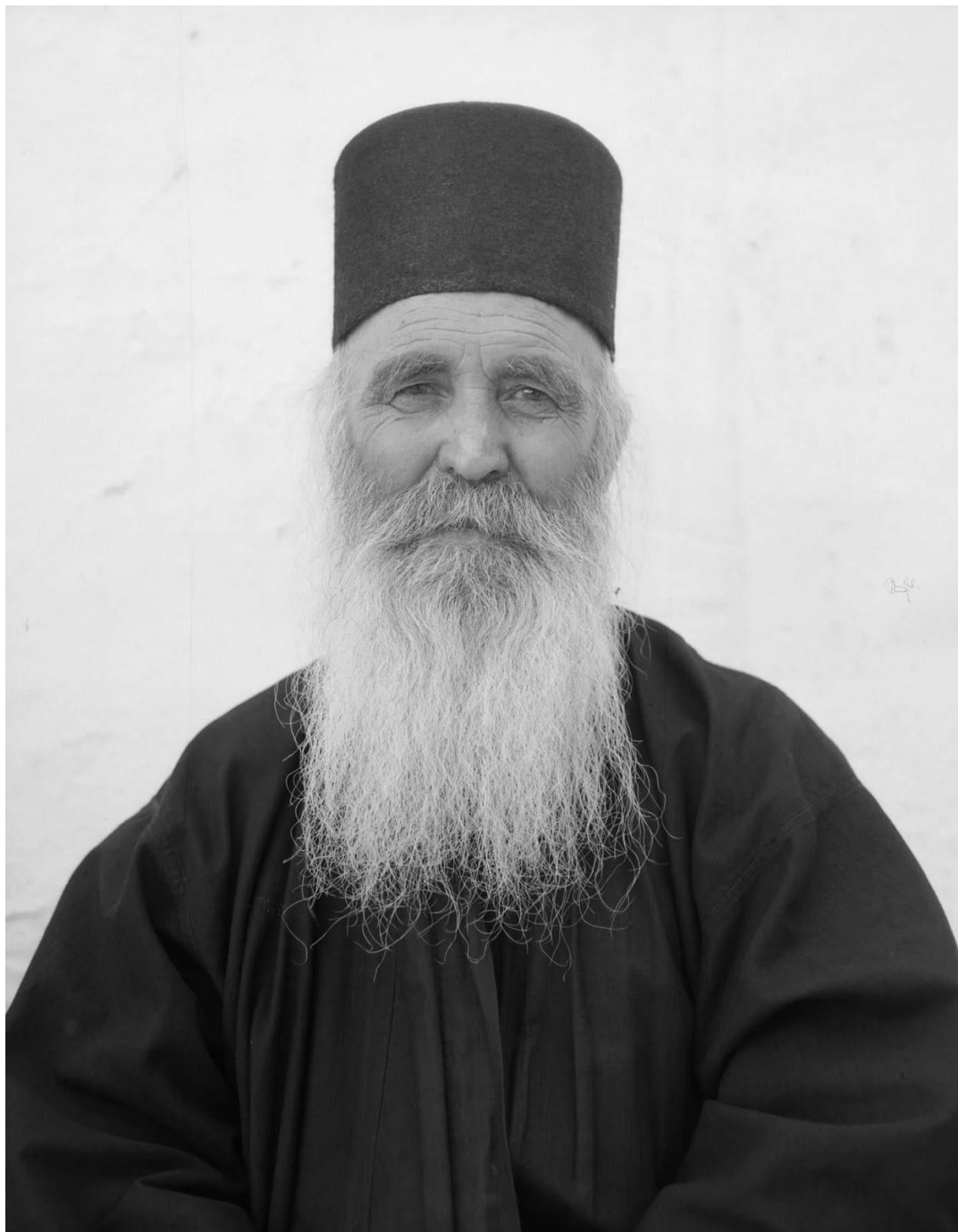
„Ne, vůbec ne. Stačí chtít, věřit, opravdově se modlit. Především svatá Zpověď a svaté Přijímání, to jsou dva nejdůležitější stupínky na této cestě.“

Starec Filotheos, jak později prozradil svému duchovnímu dítěti, mnichu Arséniovi, mířil tehdy do domu jednoho křesťana, který v té oblasti bydlel.

Náhle však, jak krácel cestou, zaslechl ve svém nitru jakýsi vnitřní hlas, který ho přiměl změnit trasu a dojít až do výše zmíněného Centra „KAPAPSÍ“, a tam

vyhledal tohoto mladého, nemocného chlapce, který se nedávno vrátil ze zahraničí, aby mu duchovně pomohl.

Stavros se od té doby se starcem Filotheem velmi úzce duchovně sblížil, takže se pro něj, dosud zoufalého a trpícího invalidu, starc stal dobrým průvodcem na jeho cestě. Starc Filotheos seznámil Stavrose rovněž se svatým Nektáriem, jehož svatost byla právě tehdy, v památném roce 1961, utvrzena oficiálně svatou Církví. Kanonizace světce se udála 20. dubna 1961.

Starec Filotheos Zervakos (Monastýr Longovardas na Parosu († 1980))

Svou první svatou Zpověď vykonal Stavros Kalkandis u dalšího charismatického pravoslavného starce – Athanásia (Chamakiotise, †1967, viz níže na fotografiích včetně jeho ostatků) v chrámu Přesvaté Bohorodice „Neratziotisa“ v Amarousi.

Při první pouti Stavrose do poutního místa a současně Monastýru sv. Nektária na ostrově Egina vykonal starce Filotheos krátký *moleben* (paráklisis). A právě tehdy se oběma mužům viditelně zjevil svatý Nektários, zatímco všechny přítomné požehnal svou pravicí.

Toto zjevení svatého Nektária probudilo a vyvolalo u invalidy Stavrose obrovskou vlnu duchovní a morální síly. Tato událost pak přirozeně vedla k započetí jeho zbožné úcty a služby Bohu, jakož i lásce k bližnímu. Obnovení jeho víry vedlo ke dvěma zásadním krokům a skutkům, které Stavros uskutečnil z lásky k Bohu a Jeho svatému. Stavros jednak nechal v Rehabilitačním centru „KAPAPSI“ postavit kapličku na počest svatých Archandělů, patronů a ochránců řeckého letectva. A mimo to založil také spolek s názvem „Přátelé invalidů“, jehož hlavním posláním byla morální a hmotná pomoc a útěcha všem zraněným, kteří zůstali bez finančních prostředků. Tento spolek byl založen v roce 1963.

V tomto obecenství lásky s Bohem a se svými bližními našel Stavros Kalkandis naplnění své duše. Měl pouze jednu touhu. Aby se mohl alespoň jednou rukou pohnout a odehnat všudypřítomný obtěžující

hmyz. Nic jiného nežádal. Jinak se cítil být naplněn. Právě v tomto desetiletí (1961–1971) se v jeho nitru začal rodit nový svět, nový život, první zázrak, který se zrodil v jeho proměněném srdci.

Když starc Filotheos pobýval v roce 1971 v Athénách, zeptal se Stavrose Kalkandise, zda by nechtěl jet spolu s ním na Eginu, na malou osobní pout'. Stavros nezaváhal ani na chvíli, přestože musel v té době podstoupit operaci šlach na jedné noze, takže nosil sádku. Byl ale šťastný, že se může opět, již podruhé, odebrat do míst, které ho naplňovali silou a tajemnou radostí. Zrovna bylo před svátkem „Svatých a bohonosných 318 Otců Prvního všeobecného sněmu“, když dorazil do Monastýru sv. Nektária, doprovázen starcem Filotheem, mnichem Leontiem z Monastýru Longovardas, ale také svou drahou matkou, svým bratrem a dalšími dvěma vojáky, kteří mu pomáhali s převozem.

Zúčastnili se tehdy Večerní bohoslužby a na druhý den ráno byli všichni přítomni na svaté Liturgii, kterou sloužil duchovní správce Monastýru: otec Timotheos Kalamperidis. Po svaté liturgii byla vykonána modlitba, po jejímž závěru Stavros požádal, aby k jeho tělu, na nohy i na ruky, přiložili ostatky svatého Nektária, neboť se jim Stavros dosud ještě nikdy nemohl takto bezprostředně poklonit, také z důvodu naprosté ztuhlosti jeho těla. Dva muži z jeho doprovodu, konkrétně jeho bratr a jeden z vojáků, jen s obtížemi zvedli těžkou schránu se svatými ostatky a dotkli se jí Stavrosova těla.

Poslechněme si, jak tuto událost při vzpomínce na ni popsal sám nemocný Stavros Kalkandis:

„Ti chlapi mně pomohli, takže jsem mohl své ruky opřít shora o kovovou schránu se svatými ostatky. Byl jsem v tu chvíli dojat. Celý jsem se třásl. Cítil jsem, že jsem objal celého světce, a nejen schránu s jeho ostatky. Tehdy ze mne vyšla tato bezprostřední slova:

Svatý (Nektarii), nepřišel jsem dnes, abych od tebe něco žádal, nýbrž abych cele nabídl sám sebe našemu Kristu. Ty dobře víš, co mi máš dát. Pokud mně nic dát nemůžeš, učiň mě alespoň hodným stát se Kristovým vojínem, abych se stal příčinou oslavy Jeho svatého jména, ať už se budu nacházet na jakémkoli místě či stavu, buď vzpřímený anebo paralyzovaný, a ukaž mi, Svatý, že mé modlitby slyšíš, abych byl posílen v této své zkoušce.

Odjel jsem tehdy spokojený a velmi pokojný. Mou duši naplnil bezbřehý pokoj. Byl jsem si jistý, že brzy přijde zázrak. Mohu říci, že jsem ho očekával. Každým okamžikem jsem očekával, že mne nadzvedne jakási neviditelná ruka.

Po deseti dnech po mé pouti na Eginu jsem se doma připravoval, že budu cvičit své obvyklé cviky. Náhle jsem pocítil, že se ve mně cosi rozvázalo. Jako bych byl před tím svázaný, a pak mě někdo rozvázal. A nejen to. Cítil jsem také potřebu se sám zvednout.

První moje myšlenka, která mě napadla, že své první kroky zasvětím a zaměřím do kapličky, která se nacházela v zařízení, kde jsem bydlel, a která byla zasvěcena našemu Všemilostivému Spasiteli.

Neměl jsem totiž nic jiného, co bych mu nabídl.“

Po této události si Stavros nechal zavolat lékaře a sestry, ale také fyzioterapeuty, kteří v Rehabilitačním centru pracovali. Všichni se shromáždili v jeho blízkosti. Stavros se pak všech přítomných ptal, zda věří, že je možné, aby někdy znovu chodil, ačkoli je nyní naprosto paralyzován, je atrofický, s degenerovanými svaly na končetinách, včetně nepříjemné inkontinence. Jelikož se všichni vyjádřili negativně, Stavros jim řekl tato slova:

„Já však, drazí, a to vám říkám upřímně, mohu vstát, a dokonce se i vzpřímit a chodit.“

„Na čem zakládáš toto své tvrzení, když říkáš všechny tyto věci,“ zeptali se ho.

„Svá slova zakládám na Boží lásce,“ odpověděl jim tehdy Stavros.

Odpoledne, před svátkem svatých Nezištníků (Kosmy a Damiána) dne 31. října 1971, který se konal v prostorách centra „KAPAPSI“, před zraky všech přítomných, ale také jednoho kněze-invalidy, se do té doby desítky let trpící kvadruplegik Stavros Kalkandis vzchopil, stoupl si a začal se slzami v očích chodit za zpěvu žalmu: „Kdo jest Bůh veliký jako Bůh náš. Ty jsi Bůh, Jenž činíš divy.“

*Ο Γέροντας Φιλόθεος Ζερβάκος με τον Σταύρο Κalkανδή
στο προαύλιο του ιερού Ναού Αγ. Νεκταρίου Παρόν.*

Starec Filotheos Zervakos se Stavrosem Kalkandisem na Parosu

Tyto okamžiky se dají jen těžko popsat.

Zázrak, který se kdysi začal rodit v jeho srdci, byl nyní završen také v jeho těle. Především duševní význam tohoto zázraku zdůrazňoval Stavros Kalkandis při každé možné příležitosti a také při mnoha rozhovorech, které v dalších letech poskytoval.

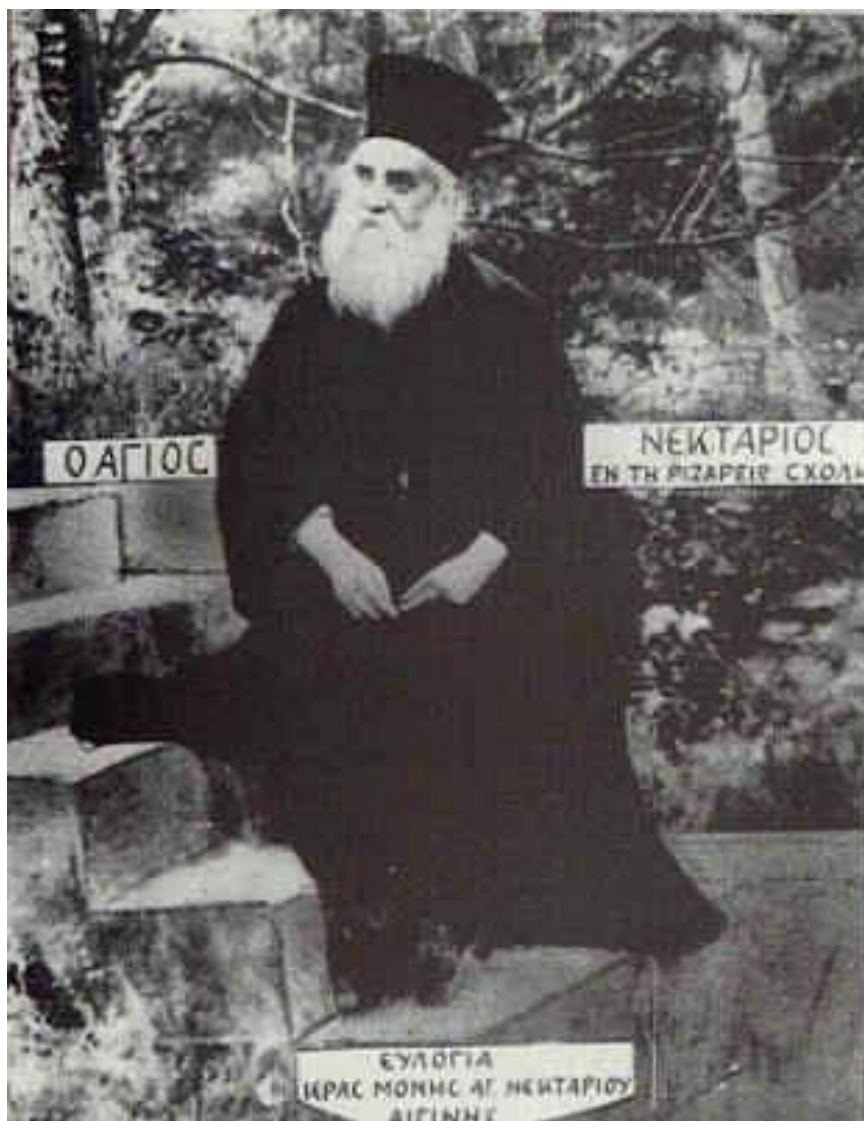
„Zázrakem je ve své podstatě právě toto „povzbuzení“, toto „Světlo“. Utišilo celý můj vnitřní svět. Bez tohoto odbočení, bez této změny, bez pravé víry, bez spontánní a čisté modlitby, která mne držela nad vodou, aniž bych se zajímal o samotný výsledek, by pomoc svatého Nektária zůstala semínkem zasetým na špatném poli.“

První slova, která Stavros vlastnoručně napsal, jakmile se jeho prsty začaly pohybovat, byla slova z úst Pána Ježíše Krista:

„V tomto světě budete mít soužení.“ (Jn 16,33) a dále verše Goetha:

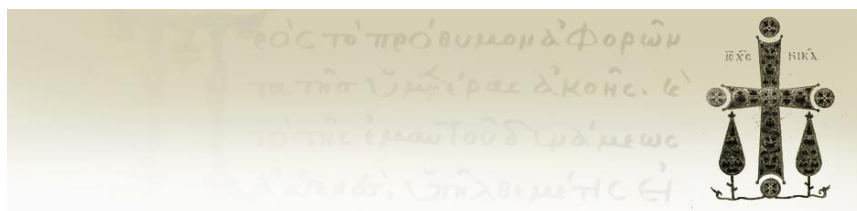
„Kdo nebděl s bolestí a nezakusil chléb v slzách, ten vás, nebesa, nikdy nepoznal.“

Jako výraz neskonale vděčnosti nechal uzdravený Stavros Kalkandis postavit ve své vlasti, Neapolis Voion v Lakonii, chrám zasvěcený svatému divotvůrci Nektáriovi. Očití svědkové a přátelé tohoto velkého křesťana a zázrakem uzdraveného „vojína Kristova“ – Stavrose Kalkandise – ještě žijí. Tito lidé dosvědčují, že Stavros byl po svém uzdravení člověkem aktivním, pracovitým, důstojným a oddaným Boží úctě a službě všem trpícím.

Tento člověk žil po zbytek svého života ve shodě se svým slibem ke slávě Boží a neutuchající pomocí svým bližním stejně jako i velký dobrodinec a jeho zachránce: svatý Nektários Eginský. Stavros Kalkandis zesnul v Pánu dne 2. ledna roku 1996 ve svých 73 letech.

Sláva a díky Bohu za vše!

Osobní svědectví jednoho pravoslavného křesťana o zázracích a zjeveních sv. Nektária

Svatý apoštol a evangelista Jan, Miláček Páně, který měl k Pánu Ježíši nejbližší a který Ho nikdy neopouštěl, potvrzoval toto své úzké pouto a svědectví o Pánu Ježíši Kristu svým spolubratřím slovy:

„Což bylo od počátku, což jsme slyšeli, co jsme očima svýma viděli, a co jsme pilně spatřili, a čeho se ruce naše dotýkaly...“ (1Jn 1,1) O tomto „Slovu života“, o tomto „věčném Životě“ svatý Jan svědčil a zvěstoval druhým, aby také oni měli s Kristem plné obecenství a aby také jejich radost „byla úplná“ (viz 1Jn 1,4).

Čím více člověk překračuje život zaměřený na sebe a čím více miluje Boha, tím více o Bohu přemýšlí. Starec Georgios Grigoriatský praví:

„Člověk myslí na to, co ho zajímá a co miluje. Potvrdil to také náš Pán svými slovy: „Kde je váš poklad, tam je i vaše srdce.“ (Mt 6,21)

„Studium Božího slova v rámci Písma Svatého a v dílech církevních Otců, naše přátelství s lidmi duchovními, kteří milují Boha, naše vřelá modlitba, naše pravidelná účast na posvátných bohoslužbách a naše častá a důstojná účast na svatém Přijímání v nás prohlubují Boží lásku, a také proto i pamatování na Boha. Neustálá vzpomínka na Boha přináší duši hluboký pokoj a radost i v nejtěžších životních situacích.“⁶¹

V souladu se slovy tohoto Svatohorce mi na mysli vytanula myšlenka o hlubokém bratrství a přátelství v Pánu „s lidmi duchovními, kteří milují Boha“. Jedním z takových bratrů, kterého jsem měl čest poznat, ač prozatím ještě ne osobně, je můj řecký přítel a současně teolog Thomas Panakos.

⁶¹ Γέροντας Γεώργιος Καψάνης, Προηγούμενος Ι.Μ. Οσίου Γρηγορίου († 2014): Όσο ο άνθρωπος ξεπερνά την εγωκεντρική ζωή αγαπά περισσότερο τον Θεό (<https://www.orthodoxianewsagency.gr/agioreitika/oso-o-anthropos-kseperna-tin-egokentriki-zoi-kai-agapa-perissotero-ton-theo/>). Srov. český překlad publikovaný na webu PCO v Brně: <http://pravoslavbmo.cz/trpelivym-a-kazdodennim-zapasem-o-pokani-se-zbavujeme-stareho-a-padleho-cloveka-a-promenujeme-se-v-nove-stvoreni/>

Jelikož Thomas vyhověl mé žádosti, připravil pro mne svůj vlastní příspěvek k tématu svatého Nektária a souhlasil, abych jej sdílel se všemi, kteří budou mít zájem jej vyslechnout.

Poslechněme si tedy dva dojemné příběhy, skutečné události, které mají osobní charakter a svědčí o velké svatosti a milosrdenství našich svatých, konkrétně svatého Nektária Eginského, který stále „přináší útěchu, pomáhá, podává ruku v nesnázích, přimlouvá se za nás a zjevuje se těm, kteří jsou *čistého srdce*“.

*Bratr Thomas Panakos před Chrámem Svaté Velemoudrosti
(Hagia Sofia, Konstantinopol)*

Drazí čeští bratři a sestry v Kristu,

S velkou radostí a posvátným dojetím jsem se od svého drahého bratra v Pánu, Michala Dvořáčka, dozvěděl o konání přednášky na počest našeho svatého otce Nektária, metropolity Pentapolského a zázračného eginského divotvůrce.

Láska a ušlechtilost mého bratra v Kristu Michala mě přiměly a přesvědčily, abych se s vámi podělil o několik myšlenek a také o mé osobní zkušenosti s osobností našeho velkého světce.

Řekové často říkají, že v Řecku není rodiny, která by nějakým způsobem nepřijala duchovní dobrodiní od svatého Nektária!

Konec konců, není ani možné, aby tomu tak nebylo, vždyť naši svatí jsou v přední linii, jsou jakýmsi duchovním předvojem naší Církve, vždy obhajující a tajemně jednájící ve prospěch velkého tajemství spásy člověka v Kristu, které nabývá vždy nějakých osobních rozměrů podle potřeby každého z nás.

Z důvodů, které jsou známy jen nekonečné Boží dobrotivosti, se svatý Nektários stal v té největší možné míře divotvůrcem a neochvějným ochráncem trpícího, nemocného a ve všech ohledech zkoušeného člověka.

Nevysvětlitelné zázraky se vylévají z břehů Božího milosrdenství a zaplavují v dobrém slova smyslu doslova celou „ekuménu“, a kdekoli se nachází věrný křesťan, který vzývá jméno tohoto Božího světce, zajisté nachází uzdravení z každé vášně, ať duševní nebo tělesné.

Zázraky působící blahodář, která hojně obohatila našeho světce Duchem Svatým, se v tak hojně míře zřídka kdy nachází dokonce i mezi samotnými světci. Má slova nesmí být, prosím, chápána jako nějaké podhodnocování jakéhokoli svatého, ale spíše jako potvrzení rozmanitosti darů Ducha Svatého, které udílí velemoudrost našeho Pána podle pokory každého světce.

Protože bych ale nechtěl marnit váš drahocenný čas, dovolu mi, abych se s vámi přímo podělil o své osobní zkušenosti týkající se zázračné moci sv. Nektária.

První zázračná příhoda

Narodil jsem se v létě roku 1973 a než jsem dosáhl čtyřiceti dnů svého života, moje matka prožila následující příhodu.

Bylo to první noci, kdy byla moje matka jako šestinedělka chvíli sama, bez přítomnosti mého otce a jejího tchána, jen ona sama se svými dvěma dětmi. To

jest s mojí sestrou, která byla tehdy o dva roky starší než já, a se mnou, právě narozeným miminkem.

*Bratr Thomas Panakos nedaleko Karyes
(Svatá Hora Athos, Řecko)*

Moje matka pocítila, že musí uspokojit svou fyzickou potřebu, a šla proto na toaletu v našem domě. Tam s hrůzou zpozorovala, že z jejího těla vyšel jakýsi fyzický útvar o velikosti lidské dlaně. Strach se brzy proměnil na smrtelnou hrůzu, když si povšimla, že z jejího těla se uvolnila děloha, která zůstala viset mimo tělo. Matka začala plakat a bědovat nad tím, co se jí přihodilo. Ihned se však začala modlit k Bohu o pomoc. V tu chvíli zcela osaměla. Ve vteřině však svým sluchem zaslechla jasný hlas, který k ní promluvil: „Neboj se, neplač! Lék se nachází na ikonostasu ve tvém domě.“ Současně pocítila dotyk čísi neviditelné ruky, která se přitiskla k její paži tak silně, že tam po ní ještě několik dní zůstávala viditelná podlitina.

Nakonec vstala a jen s velkými obtížemi přišla do ložnice, kde stál domácí ikonostas. Na něm uviděla malou lahvičku s posvátným olejem z Monastýru svatého Nektária na Egině, kterou přivezl krátce předtím její bratr. Nakapala trochu oleje na kus vaty a pokřížovala s ním třikrát spuštěnou dělohu, která byla stále ještě mimo její tělo.

Pak náhle, v jednom okamžiku, jak mi sama později vyprávěla, proběhlo jejím tělem jakési mocné třesení, jako když uvedete do pohybu nějaký sací přístroj, a

děloha mé matky se začala pohybovat směrem nazpět, takže za pár sekund byla již ve své přirozené poloze.

Slzy radosti a vděčnosti Bohu zaplavily v tu chvíli oči i duši mé matky. Když příští den navštívila gynekologa, ten ji ujistil, že její vnitřní orgány byly obnoveny do té míry, že ani není poznat, že by teprve před několika dny porodila.

Drazí bratři, odpusťte mi, že jsem popsal vše tak, jak se událo, dokonce i s podrobnostmi této příhody, ale musel jsem to učinit, abyste pochopili velikost zázraku, s nímž jsem se vám nyní svěřil.

Druhá zázračná příhoda

Na konci 90. let uspořádala moje farnost v Athénách poutní cestu do Monastýru svatého Nektária na Egině v rámci letních prázdninových aktivit farního Bratrstva pravoslavné mládeže. Pod vedením našeho duchovního otce, protopresbytera farnosti Anargirose Sigalase, jsme dorazili na ostrov a celá skupina nás mladých zamířila přímo do monastýru. Tam jsme se poklonili hrobu světce i jeho svatým ostatkům. Později jsme byli přijati igumenkou a sestrami z místního monastýru, které nás pohostily svou srdečností.

*Bratr Thomas Panakos v Karyes
(Svatá Hora Athos, Řecko)*

Během krátké homilie matky představené k členům naší skupiny jsem cítil potřebu se v jednom momentu na chvíli vzdálit a zamířit podruhé ke hrobu světce, abych se jeho ostatkům mohl ještě jednou a o samotě poklonit.

Když jsem vyšel z malého přístavku, který obklopuje světcův hrob, zamířil jsem k nevelikému nádvoří v zadní části hrobu, které vede k příbytku, v němž svatý Nektários za svého života pobýval a kde se dodnes nachází jeho postel, jakož i další jeho osobní věci a velká ikona Přesvaté Bohorodice, k níž se často modlil.

Pokoj svatého Nektária s ikonou Přesvaté Bohorodice „Držící mládence“

Právě v rohu tohoto nádvoří jsem spatřil jednoho ctihodného starého mnicha sedícího v křesle, který měl na sobě mnišskou rjasu, pantofle, pásek a pletený klobouk. Tehdy jsem to nepovažoval za nic zvláštního, protože takový obraz starce-mnicha je v řeckých pravoslavných kláštorech velmi běžný a známý. Jediné, na co jsem v té chvíli pomyslel, že ten staříček mnich bude muset v klášteře zůstat na noc, protože měl na sobě pantofle. Přistoupil jsem k němu, dotkl se jeho ruky, políbil ji a požádal jsem ho o požehnání.

Poměrně prostý dialog, který jsme spolu vedli, zněl následovně:

- Požehnejte, stařečku...

- Pán nechť ti požehná, dítě moje...

Pak jsem se otočil zády ke starci a zamířil k malému domečku svatého Nektária, o němž jsem se již zmínil a který byl od místa setkání jen pár kroků chůze. Když jsem se snažil dostat dovnitř, zjistil jsem, že dveře jsou zamčené, pravděpodobně kvůli pozdní odpolední době a vysokému horku. Takže jsem se otočil zpět, abych se znovu setkal se svým duchovním otcem a přáteli. Myslel jsem si, že opět uvidím sedícího starce-mnicha, kterého jsem před pár vteřinami pozdravil. Na jeho místě ale už nebylo nikoho, ani on, ale ani křeslo, na kterém starce ještě před chvílí seděl!

O pár metrů dál jsem potkal jednu z místních mnišek, která čistila mramorový povrch prachovkou a které jsem se, jsa značně roztřesen, zeptal:

- Ten stařeček, co zde seděl, před malou chvílí, ten s pantoflemi, kam odešel? On zde u vás nyní bydlí?

A ona mi tehdy odpověděla:

- My nehostíme žádného stařečka, dítě moje, ani tu nikdo nebyl. Ať vám pomůže Svatý (Nektários)!

Pak jsem si vlastně uvědomil, že před několika vteřinami jsem byl učiněn hodným, z důvodů, které zná jen nekonečná Boží láska k člověku, abych na vlastní oči spatřil svého milovaného světce: svatého Nektária a obdržel od něj jeho požehnání!

Moji drazí čeští bratři,

Tyto své osobní zkušenosti jsem vložil do vaší lásky a ujišťuji vás ve jménu Přesvatého jména našeho Krista, že vše, co jsem popsal, je naprosto pravdivé.

Pevně doufám, že vám můj příběh přinese duchovní užitek, aniž se na mne někdo pohorší.

Každý zázrak je koneckonců mimořádná a neobyčejná zkušenost Boží milosti, která se projevuje na osobní úrovni a překračuje všechna logická vysvětlení, aniž by mohla být právě a pouze prostřednictvím rozumu nějak vysvětlena.

Ještě jednou děkuji svému drahému bratrovi Michalovi za jedinečnou příležitost, kterou mi dal, abych vás oslovil tímto příběhem.

Pokorně žádám o mocné přimluvy Velkého a Svatého Nektária za vás za všechny i za vaše drahé rodiny.

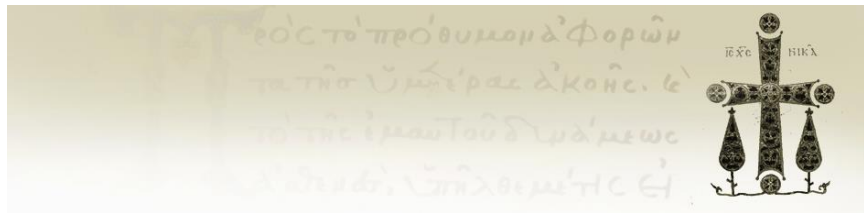
S láskou v Kristu

Váš bratr

Thomas Panakos

Athény

22. listopadu 2019

Přehled literárního díla sv. Nektária

1) Z pobytu sv. Nektária v Egyptě (1885–1890)

- Δέκα λόγοι διὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστή (Deset slov o Velké Čtyřicátnici). Alexandrie 1885
- Λόγος Ἐκκλησιαστικὸς ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐν Καῖρῳ τὴν πρώτη Κυριακὴ τοῦ Τεσσαρακονθημέρου (Církevní slovo, jež zaznělo v chrámu sv. Mikuláše jako kázání na svátek první neděle svaté Čtyřicátnice). Alexandrie 1886
- Δύο λόγοι Ἐκκλησιαστικοὶ ("Εἰς τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, ἥτοι περὶ πίστεως» καὶ «Περὶ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ, ἥτοι περὶ θαυμάτων») (Dvě církevní kázání: ke svátku Neděle Pravoslaví a na téma Božího zjevení ve světě). Káhira 1887
- Λόγοι περὶ ἐξομολογήσεως (Κázání na téma zprovědi). Káhira 1887
- Περί τῶν Ἱερῶν Συνόδων καὶ ἰδίως περὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν δυὸ πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων (O posvátných sněmeh a o zvláštním významu prvních dvou všeobecných sněmů). Alexandrie 1888
- Περί τῶν καθηκόντων ἡμῶν πρὸς τὸ Ἅγιον Θυσιαστήριον (O našich povinnostech ke svatému oltáři). Káhira 1888
- Περί τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ (O Božím zjevení ve světě). Alexandrie 1889
- Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Ἀχιλλοπουλείῳ Παρθεναγωγείῳ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν (Κázání ke svátku svatých Tří hierarchů). Alexandrie 1889
- Λόγος περὶ τῆς πρὸς τὸ Ἅγιον Θυσιαστήριον προσελεύσεως (Κázání na téma přistupování ke svatému oltáři). Alexandrie 1890
- Μὲ πρωτοβουλία καὶ μὲ ἐπιμέλεια τοῦ Ἁγίου ἐξεδόθηκε τὸ βιβλίον τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως «Σχεδιάσμα περὶ ἀνεξιθρησκείας» (péčí sv. Nektária vydaná kniha Eugenia Vulgarea „Myšlenky o svobodě vyznání“). Alexandrie 1890

2) Z období jeho kazatelské aktivity (1892–1894)

- Αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. 1892, Β΄ Ἔκδοσις συμπληρωμένη (Všeobecné sněmy v Kristově Církvi). 1892
- Τὰ παρ' ἡμῖν τελούμενα ἱερὰ μνημόσυνα (O svatých obřadech panychid). 1892
- Περί τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ (O Božím zjevení ve světě). 1892
- Ὑποτύπωσις περὶ ἀνθρώπου (Poznámky o člověku). 1893
- Περί ἐπιμελείας ψυχῆς (Ἐνδεκα ὁμιλίαι) (Péče o duši, 11 homilií). 1894
- Μελέτη περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀληθοῦς καὶ ψευδοῦς μορφώσεως (Studie o následcích pravdivého a lživého vzdělání). 1894
- Ἐπιμέλεια τῆς ἑκδόσεως τοῦ βιβλίου τοῦ Νεόφυτου Βάμβα «Φυσικὴ Θεολογία καὶ Χριστιανικὴ Ἠθικὴ» (editorská práce nad vydáním knihy Neofyta Vamvase „Přirozená teologie a křesťanská etika“). Alexandrie 1893

3) Z období jeho působení ve funkci ředitele Církevní školy bratří Rizariových (1894–1908)

- Ὅμιλαιοι περὶ τοῦ Θείου χαρακτῆρος καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ (Homilie o Božím charakteru a skutcích našeho Spasitele Ježíše Krista). 1895
- Ἱερὸν καὶ Φιλοσοφικῶν λογίων θησαύρισμα (Poklad posvátných filosofů učenců, svazek 1.: 1895, svazek 2.: 1896)
- Περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας (O řecké filosofii)
- Ἐπικάϊ καὶ Ἐλεγειακαὶ γνῶμαι τῶν μικρῶν Ἑλλήνων ποιητῶν. (Epické a elegické poučení malých řeckých básníků). 1896
- Μάθημα Χριστιανικῆς Ἠθικῆς (Učení o křesťanské etice). 1897
- Μάθημα Ποιμαντικῆς (Učení o pastýřství). 1898
- Ὁρθόδοξος Ἱερὰ Κατήχησις (Pravoslavná posvátná katechetika). 1899
- Χριστολογία (Christologie). 1901, 1990
- Μελέτη περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ περὶ τῶν ἱερῶν μνημοσύνων (Studie o nesmrtelnosti duše a o posvátných obřadech panychid). 1901
- Εὐαγγελικὴ Ἱστορία δι' ἀρμονίας τῶν ποιμένων τῶν ἱερῶν Εὐαγγελιστῶν Ματθαίου, Μάρκου, Λουκᾶ καὶ Ἰωάννου (Evangelní dějiny o harmonii pastýřů podle svatých evangelistů Matouše, Marka, Lukáše a Jana). 1903
- Προσευχητάριον Κατανυκτικόν (Sborník vroucích modliteb). 1904
- Τὸ γνῶθι σαυτόν (Poznej sám sebe). 1904

- Μελέτη περὶ τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου τῆς Ὑπεραργίας Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας (Studie o Matce Pána – Přesvaté Bohorodici a vždy Panně Marii). 1904
- Μελέτη περὶ τῶν Ἁγίων του Θεοῦ (Studie o Božích svatých). 1904
- Μελέτη περὶ μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως (Studie o pokání a svaté zpovědi). 1904
- Μελέτη περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας (Studie o tajině božské Eucharistie). 1904
- Ἱστορική μελέτη περὶ τῶν διατεταγμένων νηστειῶν. (Historická studie o ustanovení postů). 1905
- Θεοτοκάριον, ἥτοι προσευχητάριον μικρόν (Theotokáron čili Malý modlitebník: Chvály, písně a hymny na počest Přesv. Bohorodice). 1905
- Ἱερατικὸν Ἐγκόλπιον (Liturgická příručka). 1907
- Θεοτοκάριον, Β΄ ἔκδοσις ἐπαυξημένη (Velký Theotokáron, 2. rozšířené vydání). 1907
- Ψαλτήριον τοῦ προφητάνακτος Δαυῖδ (Žaltář proroka Davida). 1908
- Ἐπιμέλεια τῆς ἔκδοσις τοῦ ἔργου τοῦ Ἀντιόχου μοναχοῦ της Λαύρας τοῦ Ἁγίου Σάββα «Πανδέκτης τῶν Θεοπνεύστων Ἁγίων Γραφῶν» (editorská práce nad vydáním knihy Antiocha, mnicha Lávry sv. Sávvy, „Pandektis Bohem inspirovaných Svatých písem“). 1906

4) Různě publikované studie sv. Nektária

- Ποιμαντικαὶ Ὁμιλίας. Α΄ Περὶ τῆς πολιτείας τοῦ ἱεροῦ κλήρου κατὰ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας. (Pastýřské homilie I. - O společenství duchovních osob (kněží) podle církevních Otců). 1895–96
- Ἡ ἀγωγή τῶν παίδων καὶ αἱ μητέρες (Výchova dětí a jejich matky). 1895
- Περί μεσαίωρος καὶ Βυζαντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ. (O středověku a byzantském helénismu).
- Τίνες οἱ λόγοι τῆς μήνιδος τῶν Δυτικῶν κατὰ τοῦ Φωτίου (Hněvivá slova západních křesťanů proti Fotiovi). 1897
- Περί τοῦ τίς ἡ ἀληθὴς ἐρμηνεία περὶ τῆς ρήσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «ἡ δὲ γυνὴ νὰ φοβῆται τὸν ἄνδρα» (O správném výkladu slov apoštola Pavla „Ať se žena bojí svého muže“). 1902
- Μελέτη περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων (Studie o svatých ikonách). 1902
- Περί ὄρκου (O slibu). 1906
- Ἐπίσης ἔγραψε 136 ἐπιστολὰς σὺν μοναχῶν ποὺ ἐξεδόθησαν μὲ τὸν τίτλο «Κατηχητικαὶ Ἐπιστολαὶ πρὸς τὰς μοναχὰς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Αἰγίνης» (Sv. Nektários je rovněž autorem 136 dopisů (Listů) určených

mniškám, vydaných pod názvem „Katechetické listy mniškám z posvátného monastýru Sv. Trojice na Egině“). 1984

5) Z období jeho igumenství v monastýru Sv. Trojice na Egině (1908–1920)

- Τριαδικόν (Triadikon čili Trojičen (Tropary ke cti Sv. Trojice)). 1908
- Κεκραγάριον τοῦ Θεοῦ καὶ Ἱεροῦ Ἀὐγουστίνου, τ. Α΄–Β΄ (Kekragáron čili „Hospodine, k Tobě volám“ božského Augustina, sv. 1.–2.). 1910
- Μελέτη ἱστορικὴ περὶ τῶν αἰτιῶν τοῦ σχίσματος. Περὶ τῶν λόγων τῆς διαιωνίσεως αὐτοῦ καὶ περὶ τοῦ δυνατοῦ ἢ ἀδυνάτου τῆς ἐνώσεως τῶν δυὸ Ἐκκλησιῶν, τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς, τ. Α΄ 1911, τ. Β΄ 1912 (Historická studie o příčinách schizmu. O příčinách jeho trvání a o možnostech nebo nemožnostech sjednocení obou Církví, východní a západní, sv. 1. z r. 1911 a sv. 2. z r. 1912)
- Μελέται δύο. Α΄ Περὶ Μίας, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Β΄ Περὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως (Dvě studie: O jedné, svaté, obecné a apoštolské Církvi a O posvátné tradici). 1913
- Προσευχητάριον Κατανυκτικόν, β΄ ἔκδοσις (Prosevchitáron čili Kniha modliteb s vroucným obsahem, 2. vyd.). 1913
- Μελέτη περὶ τῶν Θείων Μυστηρίων (Studie o božských tajinách). 1915
- Μελέτη ἱστορικὴ περὶ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ (Historická studie o ctihodném Kříži). 1914
- Χριστιανικὴ Ἠθικὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας (β΄ ἔκδοσις ἐπαυξημένη, (Křesťanská etika Pravoslavné Východní Církve, 2. rozšířené vydání). 1920
- Περὶ Ἐκκλησίας («Ἑβδομηκονταπενταετηρὶς τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς 1844–1919», (O Církvi. Při příležitosti 75. výročí založení Církevní školy bratří Rizariových). 1920

6) Díla vydaná po zesnutí sv. Nektária

- Θεία Λειτουργία τοῦ Ἀγίου καὶ ἐνδόξου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου (Božská liturgie svatého a slavného apoštola a evangelisty Marka). 1955
- Ὁρησκευτικαὶ Μελέται (Církevní studie). 1986

7) Nevydané dílo sv. Nektária

- Μελέτη περὶ τῶν ἁγίων λειψάνων (Zamyšlení o svatých ostatcích)
- Περὶ τῆς ἀφιερώσεως τῶ Θεῷ ὁσίων παρθένων καὶ περὶ Μονῶν καὶ μοναχικοῦ βίου

- (O zasvěcení se Bohu ctihodných panen a o monastýrech a mnišském životě)
- Ἑορτολογία τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας (Περὶ τῶν Κυριακῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ -Περὶ τῶν ἀκινήτων καὶ κινητῶν ἑορτῶν) (Nauka o svátcích Pravoslavné Východní Církve -
- nedělích (církevního) roku; O nepohyblivých a pohyblivých svátcích)
- Ἱερὰ Λειτουργικὴ (Posvátná liturgika)
- Κεφάλαια πέντε περὶ τῶν λειτουργικῶν βιβλίων (Pět kapitol o liturgických knihách)
- Περὶ τῆς ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ λατρείας (O uctívání v duchu a v pravdě)
- Ἑρμηνεία τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων (Výklad Skutků (sv.) Apoštolů)
- Περὶ Ἑλληνισμοῦ (O helénismu)
- Ἑγκυκλοπαιδεία τῆς φιλοσοφίας (Encyklopedie filosofie)
- Ἱστορίας ἐκκλησιαστικῆς μυστικῆς θεωρίας (Dějiny mystického církevního nazírání (čili theorie))
- Χρηστομάθεια (Učednictví v Kristu)
- Νέον Πασχάλιον αἰώνιον (O nové věčné Paschálii)

Ikona svatého Nektária Eginského

Ukázky básnického díla sv. Nektária Eginského

Přesvaté Bohorodici

Svatý Nektários z Eginy

Raduj se, Bohorodice Panno,

Raduj se, požehnaná Marie,

Pán s tebou.

Raduj se, ty, která jsi andělský pozdrav přijala,

raduj se, ty, která jsi byla důstojná stát se Matkou Boží.

Ty, která jsi Boha porodila, spasení našeho jsi počátek,

Ty, která jsi Boží Matkou, síly dodáváš našemu životu,

Ty, která jsi vždy panenskou dcerou, radostí jsi všem pokolením.

Ty, která jsi panenskou Matkou,

jsi kamenem dávajícím pramen vody těm, kteří prahnou po životě.

Tys chloubou panen, tys matek okrasou,

tys čistoty zušlechtění, tys panenství ochránkyní,

tys korunou zdrženlivosti.

Tys počátek obnovení rozumu,

tys dárkyně božské dobroty.

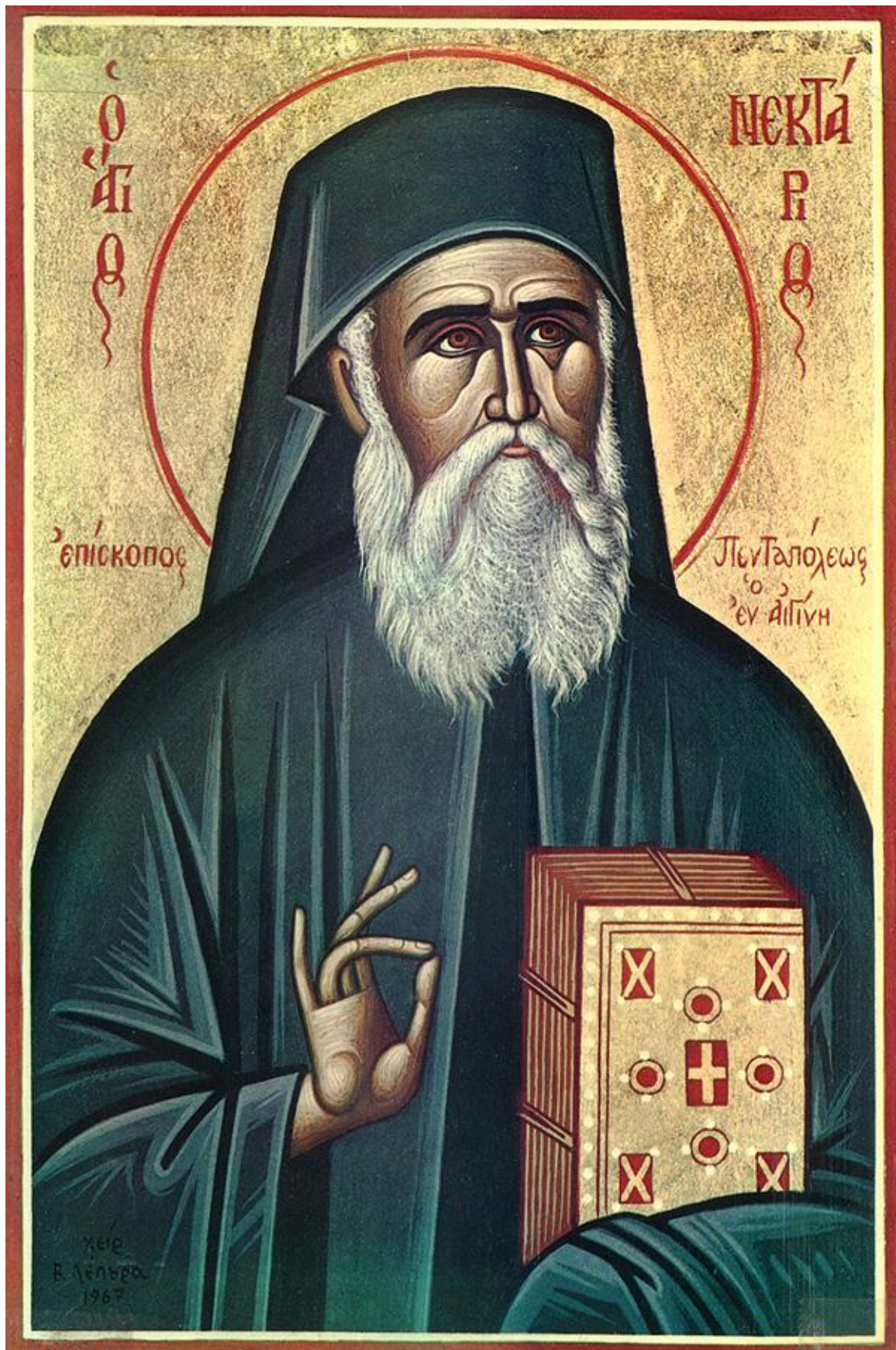
Tys vždy panenskou Boží dcerou a nevěstou,

která byla důstojná stát se Matkou Krista Boha.

přeložil o. diákon Marek Malík

červenec 2006

Dobrý pastýř, č. 12, str. 40.

Agní Parthéne Déspina

Přečistá Panno a Vládkyň, ó slavná Bohorodice!
Panenská Matko a Královno, ó Rouno Duchem zrosené!
Výšino nadnebeská a Záře nad slunce jasnější,
Útěcho řad panenských, Tys nad Anděly ctěnější.
Tys zářivější nad Nebesa a nad světlo jsi čistější
a nad nebeské Zástupy, ó Marie, jsi světější.
(Refrén): Raduj se, Nevěsto Panenská!
Marie, vždy Panno, ó celého světa Paní!
Neposkvrněná Nevěsto, ó Všesvatá, Vládkyň Přečistá!
Marie Nevěsto, ó Vládkyň, Radosti naší Příčino!
Dcero vznešená, ó Královno, Tys Matka Přesvatá.
Tys vyšší nad Cherubíny, nade vše jsi slavnější
a nad beztělesné Serafíny a Trůny jsi vyšší.
Raduj se, Nevěsto Panenská!
Raduj se, Zpěve cherubínský, raduj se, ó Hymne andělský!
Raduj se, Písni serafínská, ó Radosti archandělů!
Raduj se, Pokoji a Radosti, ó Přístave spasitelný!
Svatý Příbytku (Boha) Slova, ó Květe neporušitelný!
Raduj se, něžný Ráji, ó Živote věčný!
Raduj se, Dřevo života, ó Prameni nesmrtelnosti!
Raduj se, Nevěsto Panenská!
K Tobě se modlím, své Vládkyň, jen k Tobě upínám oči své,
Tebe prosím, všech Královnu, Svou milost daruj duši mé!
Vznešená Dívko bezhříšná, Tys nejsvětější Vládkyň!
Vzývám Tě s vírou, vroucností, ó nejctěnější Svatyně!
Buď Štítem mým i Vojevůdkyní v mém zápolení pozemském
a do věčného Království, ó Přímľuvkyně, uveď mne!
Raduj se, Nevěsto Panenská!

přeložili Jaroslav Černocký a Michal Dvořáček

Hlavní bibliografické prameny:

ΓΕΩΡΓΙΟΥ, αρχιμ.: Ο άγιος Νεκτάριος ως πνευματικός πατήρ των μοναχών. In: *Ορθόδοξος μοναχισμός και Άγιον Όρος*. Ι. Μονής Οσίου Γρηγορίου, Άγιον Όρος 1998, s. 147 – 159.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ, αρχιμ.: Η περί μοναχισμόν διδασκαλία των αγίων ιεραρχών Γρηγορίου του Παλαμά και Νεκταρίου Πενταπόλεως των θαυματουργών. In: *Ορθόδοξος μοναχισμός και Άγιον Όρος*. Ι. Μονής Οσίου Γρηγορίου, Άγιον Όρος 1998, s. 127 – 145.

ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Χ. Β.: Η κρίσις του μοναχισμού κατά το δεύτερο ημίσι του 19ου και τις αρχές του 20ου αιώνας και ο άγιος Νεκτάριος. In: *Ο γυναικείος μοναχισμός και ο Άγιος Νεκτάριος*. Redakce: Αχιλλεύς Γ. Χαλδαιάκης. Αθήναι 1998, s. 116.

ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Χ. Β.: *Η ποιμαντική Θεολογία του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως*. Πράξη και Θεωρία. Αθήνα 2014, 384 s.

DVOŘÁČEK, M. *Svatý Nektários Eginský, divotvůrce. Novodobý světec, významný církevní spisovatel, duchovní pastýř a obnovitel pravoslavné tradice mnišství*. Pravoslavná církevní obec v Brně, únor 2016, 52 s. Dostupné na internetu: <http://pravoslavbrno.cz/wp-content/uploads/2018/02/Sv.-Nektários-Eginský-divotvůrce.pdf>

ΜΗΛΙΤΣΗ, Θ. Γ.: *Ο άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως*. Μυρίπνοα άνθη 7.

ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, Αρχιμ. (ΖΙΟΜΠΟΛΑΣ). *Ο Άγιος Νεκτάριος ο Κορυφαίος και Λαοφιλής των Καιρών μας*. Vyd. Π. ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΖΙΟΜΠΟΛΑΣ ΑΡΧΙΜ, 2009, 487 s. ISBN 978-960-92681-2-7.

ΤΑΤΣΗ, Δ.: *Διδαχές Αγίου Νεκταρίου*. Κόνιτσα 2007.

ΧΕΡΟΥΒΕΙΜ, αρχιμ.: *Σύγχρονες αγιορείτικες μορφές*. Δανιήλ Κατουνακιώτης (4). Vyd. Ιερά Μονή Παράκλητου. Ωρωπός Αττικής 2005.

ΧΟΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ, Σ. *Ο άγιος του αιώνα μας (Ο άγιος Νεκτάριος Κεφαλάς)*. Αφηγηματική βιογραφία. Ιερά Κοινοβιακή Μονή Αγίας Τριάδος (Άγιος Νεκτάριος) Αιγίνης, Αθήναι 2003, 380 s.

ZOZULAK, J. Osobnost svätého Nektária. In: *Pravoslávny teologický zborník*, XX (5), Prešov 1997, s. 224–243.

Další užitečné zdroje:

<http://orthochristian.com/110585.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=PtbIfhL3TKU>

<https://www.romfea.gr/diafora/20010--ekoimithi-o-gerontas-nektarios-bitalis->

<https://www.vimaorthodoxias.gr/tags/tag/%CE%B3%CE%B5%CF%81%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B1%CF%83->

<https://www.vimaorthodoxias.gr/tags/tag/%CE%B3%CE%B5%CE%BA%CF%84%CE%B1%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%83->

<https://www.vimaorthodoxias.gr/tags/tag/%CE%B3%CE%B5%CE%BA%CF%84%CE%B1%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%83->

Dříve zveřejněná poučení k tématu:

<https://pravoslavbrno.cz/pouceni-ctihodneho-starce-filothea-ktery-jeste-zazil-sv-nektaria-eginskeho/>

<http://pravoslavbrno.cz/zachranne-steblo-spasy/>

<http://pravoslavbrno.cz/4096-2/>

<http://pravoslavbrno.cz/souciti-je-citlivosti-duse-dobre-blahe-jak-nas-uci-svaty-divotvurce-eginsky/>

<http://pravoslavbrno.cz/lstiva-selma/>

<http://pravoslavbrno.cz/kdo-je-skutecne-shovivavy/>

<http://pravoslavbrno.cz/buh-si-preje-aby-nase-srdce-bylo-ciste/>

<http://pravoslavbrno.cz/bez-studu-a-vahani/>

<http://pravoslavbrno.cz/v-tomto-i-v-tom-budoucim-zivote/>

<http://pravoslavbrno.cz/2883-2/>

<http://pravoslavbrno.cz/z-pouceni-svateho-nektaria-eginskeho-2/>

Facebook „Pravoslavný křesťan“:

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=2045464728872950&id=123392397746869

Ke stažení: <http://pravoslavbrno.cz/wp-content/uploads/2018/02/Sv.-Nektarios-Eginsky-divotvurce.pdf>